

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
ПЕНСІ ДЛІ ІНШАЗЕМЦАУ

2 стар.

У ТАВАРЫСТВЕ "РАДЗІМА"
МЕЦЭНАТ З НОВАСІБІРСКА

3 стар.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ
БОСКАЙ МІЛАСЦЮ ПАЭТ...

4 стар.

ГАСЦЕЎНЯ

Анатоля КОТ — ЛЕПШЫ АКЦЁР
"КІНАШОКУ"

4 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА "ЖЫЦЦЁ І ВЕРА"

КНИГАРНЯ

Віктар КАВАЛЕЎСКІ ПРА
СУАЙЧЫННІКАЎ У АДЭЛАЎДЗЕ

6 стар.

РЭХА ПАДЗЕЙ

БЕЛАРУСЬ СТАЛА БЛІЖЭЙ

6 стар.

РАДАВОД

АРЫЕНЦЫРЫ Анатоля ТАСМІНСКАГА

7 стар.

ЖЫЦЦЕВЫЯ СЮЖЭТЫ

ВЕЛАПРАБЕГ ПРАЦЯГАМ 8 ГАДОЎ

8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

23 кастрычніка 2003 года, № 43 (2861)

Цана 170 рублёў

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Хроніка жыцця

МІНІСТР МЗС БЕЛАРУСІ НАВЕДАЎ АРМЕНІЮ

Міністр замежных спраў Беларусі Сяргей Мартынаў наведаў Рэспубліку Арменію з афіцыйным візітам.

Адбыліся перамовы кіраўніка знешнепалітычнага ведамства Беларусі з міністрам замежных спраў Арменіі Варданам Асканянам, у час якіх разгледжаны перспектывы накірунку палітычнага, гандлёва-эканамічнага, культурнага супрацоўніцтва, пашырэння кантактаў і ўзаемнай падтрымкі ў міжнародных арганізацыях.

Кастрычнік 2003 года — насычаны перыяд беларуска-армянскага ўзаемадзеяння. У гэтым месяцы ў Ерэване праведзена пятае пасяджэнне Сумеснай міжуродавай Беларусі-Армянскай камісіі па пытаннях гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, прайшоў афіцыйны візіт міністра абароны Арменіі Сяргея Саркісяна ў Беларусь, адбылася сустрэча дзелавых колаў пад кіраўніцтвам прэзідэнтаў гандлёва-прамысловых палат дзвюх краін.

ПОМНІК ЯНКУ КУПАЛУ

Ён будзе адкрыты ў Маскве ў красавіку 2004 года.

Пра гэта ішла размова на прэс-канферэнцыі міністра культуры Рэспублікі Беларусь Леаніда Гулякі, прысвечанай актуальным праблемам культуры і мастацтва краіны.

МІНСКІ "ЛІСТАПАД"

З 22 па 29 лістапада пройдзе X Мінскі міжнародны кінафестываль "Лістапад-2003".

Цяперашняе ўрачыстае мерапрыемства — юбілейнае, і яго кінапраграма абяцае быць даволі насычанай і яркай. Упершыню на конкурсе будуць прадстаўлены фільмы краін далёкага замежжа — Францыі, Сербіі, ЗША, Японіі, Кітая. На свята збіраюцца вядомыя кінематаграфісты Арменіі, Балгарыі, Эстоніі, Чэхіі, Расіі, Грузіі, Латвіі.

"БЕЛКАМУНМАШ"

ЗАВАЎВАЕ МАСКВУ

Унітарнае прадпрыемства "Белкамунмаш" завяршыла пастаўку 23 тралейбусаў у Маскву.

Дагавор быў падпісаны сёлетня ў канцы мая. Пастаўкі ажыццяўляліся на працягу трох летніх месяцаў. Нядаўна ў расійскую сталіцу адпраўлены апошнія 6 тралейбусаў.

У планах калектыву — пастаўка ў Маскву яшчэ паўтара дзесятка тралейбусаў і выпуск такой жа колькасці машын для транспартнікаў роднага горада.

"Белкамунмаш" у бліжэйшы час плануе прыняць удзел у тэндэры на пастаўку тралейбусаў у Кіеў.

ЗАМЕСТ ЦЫГАРЭТЫ — КНІП Дворык Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта ператварыўся нядаўна ў пляцоўку дэманстрацыі здаровага ладу жыцця.

Усе жадаючыя маглі абмяняць пачкі цыгарэт на добрыя кнігі (у асноўным пазнавальную, мастацкую, публіцыстычную літаратуру, слоўнікі і падручнікі па замежных мовах). Прынамсі, такіх жадаючых знайшлася не адна сотня, ва ўсякім разе, каля 2 000 кніг пайшлі ў абмен на цыгарэтную прадукцыю, якая бясплатна ламалася.

Падобныя мерапрыемствы пройдуць па ўсёй краіне. Дарэчы, яны рэалізуюцца ў межах праграмы "Кніга — маладым!", якую распрацавалі і ажыццяўляюць Саюз моладзі (БРСМ) і выдавецкае аб'яднанне "Сучаснае слова".

ЦАР-РЫБА Ў НЯСВІЖСКИХ ВАДАЁМАХ

У бліжэйшай будучыні Беларусь, магчыма, увойдзе ў лік краін — вытворцаў чорнай ікры.

Мінчанін Вікенцій Макарэвіч на землях аднаго з калгасаў у Нясвіжскім раёне Мінскай вобласці зрабіў басейн для развадзення асятроў. Метадам проб і памылак удалося стварыць аптымальныя ўмовы для гадоўлі цар-рыбы, кругаварот вады з біялагічнай ачысткай, кіслародным абагачэннем, падагрэвам і абеззаражваннем.

Да ікорнага багацця ў Нясвіжскім раёне пакуле далёка, але і цяпер у мясцовых вадаёмах жывуць больш як тры сотні асятроў, ад якіх чакаюць шматлікага патомства.

НЕЛЕГАЛЬНЫ "КАРЦЬЕ"

Каштоўны гадзіннік выявілі супрацоўнікі Брэсцкай мытні падчас агляду пасажырскага цягніка.

Увагу мытнікаў прыцягнуў расіянін, які ехаў у Германію. У чамадане турыста супрацоўніца Брэсцкай мытні выявіла залаты гадзіннік "Карцье", аздоблены 37 брыльянтамі. Кошт кантрабанднага гадзінніка складае 28 мільёнаў. Са слоў расіяніна, ён вёз "Карцье" ў падарунак нямецкім сябрам.

Дарэчы, апрача гадзінніка, турыст "забыўся" задекларавач значную суму грошай, якія чамусьці схаваў у падушцы.

Падрыхтавала Таццяна КУВАРЫНА.

падзея

ВОДНЫЯ ВАРОТЫ Ў ЕЎРОПУ

Завершаны трэці этап рэканструкцыі суднаходнага шляха гідравузла № 9 "Навасады" на Дняпра-Бугскім водным шляху. Значэнне гэтай падзеі спецыялісты каменціруюць так: "Адкрываюцца вароты ў Еўропу для грузавых суднаў і пасажырскага лайнераў міжнароднага класа".

Сёння Дняпра-Бугскі водны шлях — гэта не толькі суднаходная артэрыя, якая злучае басейны двух мораў. За больш чым двухсотгадовы перыяд ён набыў стратэгічнае значэнне, стаўшы гарантам экалагічнай бяспекі ўсяго палескага рэгіёна. З ім звязваюць сваю жыццядзейнасць пры-

леглыя гарады, калгасы, саляторы і рыбгасы.

Адкрываюцца шырокія магчымасці развіцця міжнароднага турызму па лініі Польшча — Беларусь — Украіна з наведваннем такіх гістарычных месцаў, як Брэсцкая крэпасць-герой, старажытныя гарады беларускага Палесся — Пінск і Тураў, сталіца Старажытнай Русі Кіеў, а таксама захаваных месцаў некранутай прыроды Палесся, запаведнікаў Прыпяцкі і Званец.

Рэканструкцыя іншых гідратэхнічных збудаванняў Дняпра-Бугскага канала завяршыцца да 2010 года.

Фота Рамана КАБЯКА, БелТА.

пасля чарнобыля

РАЗАМ СУПРАЦЬ НАСТУПСТВАЎ КАТАСТРОФЫ

У Камітэце па праблемах наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь адбылася ўрачыстая цырымонія падпісання Дэкларацыі прынцыпаў міжнароднай праграмы КОР (CORE) "Супрацоўніцтва для рэабілітацыі".

Праграма CORE — зыходны пункт у міжнародным супрацоўніцтве па мінімізацыі наступстваў чарнобыльскай катастрофы ў рамках новага агульнапрызнанага падыходу доўгатэрміновай рэабілітацыі беларускіх рэгіёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС. Яна распрацавана з улікам рэальнай сітуацыі ў забруджаных раёнах, а таксама рэкамендацыяў ААН/ПРААН, ЮНЕСКА, Еўрапейскай Камісіі, пасольстваў Італіі, Вялікабрытаніі, Германіі і Францыі ў Беларусі, Швейцарскага агенцтва па развіцці і супрацоўніцтве, Камітэта па партнёрстве і падрыхтоўцы праграмы CORE, мясцовых, рэгіянальных і нацыянальных органаў дзяржаўнага кіравання Рэспублікі Беларусь.

У рамках праграмы сумесна з замежнымі ўдзельнікамі ўжо ў бліжэйшы час мяркуецца актывіза-

ваць дзейнасць мясцовага насельніцтва па ўкараненні найноўшых тэхналогій вырошчвання сельскагаспадарчай прадукцыі на забруджаных тэрыторыях, арганізацыі альтэрнатыўных вытворчасцей, удасканаленні сістэмы радыялагічнага маніторынгу, развіцці практычнай радыёэкалагічнай адукацыі дзяцей і моладзі, павышэнні агульнай радыялагічнай культуры.

Першапачаткова мерапрыемствы CORE будуць сканцэнтраваны ў чатырох забруджаных раёнах: Брагінскім, Чачэрскім, Слаўгарадскім, Столінскім. У далейшым найбольш паспяхова праекты будуць распаўсюджаны і на іншыя рэгіёны Беларусі, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы, а таксама, па магчымасці, Расіі і Украіны.

Таццяна ХРАПІНА.

спорт

ШОУ ГОДА

12 краін-удзельніц і 19 гімнастак саборнічалі на сцэне Палаца Рэспублікі.

Генеральны спонсар мерапрыемства — беларуска-швейцарскі банк "BelSwissBank". Традыцыйна на п'едэстал падымаліся толькі расійска-беларускія трыо. Два залатыя медалі павезлі расійскія гімнасткі Вера Сесіна і Вольга Капранава, два даліся беларуска Іне Жукавай і Святлане Рудалавай, балгарка Элізабет Пайсіева не заваявала нават "бронзы". Быў і сумны момант: зорка беларускай мастацкай гімнастыкі, сярэбраная прызёрка Алімпіяды ў Сіднеі Юля Раскіна назаўсёды развіталася з вялікім спортам.

НА ЗДЫМКУ: пераможцы саборніцтваў Гран-пры Іна ЖУКАВА, Святлана РУДАЛАВА, Вера СЕСІНА, Вольга КАПРАНАВА.

Фота Генадзя СЯМЁНАВА, БелТА.

сітуацыя

ВЫДВАРАНЫ ІСЛАМСКІ ЭКСТРЭМІСТ

Нашу краіну павінен пакінуць грамадзянін Ірданіі Музаен Валіда Хусейн аль-Махамед, 1973 года нараджэння. Яму аб'яўлена аб забароне наведвання Рэспублікі Беларусь на працягу бліжэйшых пяці гадоў.

Матэрыялы, сабраныя Упраўленнем Камітэта дзяржаўнай бяспекі па Мінску і Мінскай вобласці, сведчаць аб дачыненні іншаземца да дзейнасці рэлігійна-тэрарыстычнай арганізацыі "Браты-мусульмане". Па сутнасці, Музаен прапагандаваў ідэі прыхільнасці да Ісламу і нянавісці да "няверных" сярод сваіх суайчыннікаў-мусульман, якія знаходзяцца ў Беларусі. Ён злучаў "сваіх" людзей размовамі і адсочваў іх настроі, уцягваючы тутэйшых выхадцаў з краін Блізкага Усходу ў радыкальную экстрэмісцкую арганізацыю праісламскага накірунку "Араід".

Галіна ВІР.

дыккур'ер

УСХОДНЕЕЎРАПЕЙСКИ ІНВЕСТЫЦЫЙНЫ САМІТ

У Бухарэсце адбыўся Усходнееўрапейскі інвестыцыйны саміт "Пашырэнне еўрапейскай інвестыцыйнай мяжы", у рабоце якога прыняла ўдзел беларуская дэлегацыя на чале з намеснікам міністра замежных спраў Беларусі Аляксандрам Герасіменкам.

Кіраўнік дэлегацыі выступіў на форуме з прамовай аб інвестыцыйнай прыцягальнасці нашай краіны. Падчас візіту адбыліся таксама перагаворы А.Герасіменкі з міністрам-дэлегатом па пытаннях гандлю Міністэрства эканомікі і гандлю Румыніі Еугенам Дзіжмэ-рэску, у ходзе якіх дэталева аб-

меркавалі ўвесь спектр праблемных пытанняў узаемага гандлю і вызначылі асноўныя накірункі замацавання двухбаковых гандлёва-эканамічных сувязей. Была дасягнута дамоўленасць аб падрыхтоўцы ў 2004 годзе візіту ў Беларусь румынскіх дэлегатаў.

Прэс-служба МЗС.

пасляслоўе

ЛЕНІНА ЗАСТАЕЦА Ў ПАМЯЦІ БЕЛАРУСКАГА І ПОЛЬСКАГА НАРОДАЎ

У пасёлку Леніна савецкія і польскія ветэраны вайны зноў, як і 60 гадоў таму, падняліся на былую франтавую вышыню 215,5. Цяпер яна стала гістарычнай. Тут узведзены мемарыяльны комплекс і музей савецка-польскай баявой садружнасці. 12 кастрычніка 1943 года ля гэтай беларускай вёскі першая польская пяхотная дывізія імя Тадэвуша Касцюшкі, сфарміраваная на тэрыторыі СССР з польскіх патрыётаў і ўзброеная савецкай тэхнікай, уступіла ў свой першы бой з гітлераўскімі захопнікамі.

— Польскія і савецкія воіны ваявалі разам, — успамінае былы начальнік штаба 108-га асобнага сапёрнага батальёна, жыхар Магілёва Міхаіл Сёмін. — Ноччу нашы сапёры зрабілі праходы да варажай лініі абароны. А раніцай ударылі "кацюшы", затым пайшлі танкі і пяхота. У першыя гадзіны бою салдаты авалодалі замацаванай вышыняй 215,5, захапіўшы каля 400 палонных.

У памяць аб гэтай падзеі тут 30 гадоў таму быў адкрыты Музей савецка-польскай баявой садружнасці. Да 60-гадовага юбілею за кошт сродкаў Магілёўскага аблвыканкама праведзена рэканструкцыя музея і іншых аб'ектаў. Актыўна дапамагаў і польскі бок.

На юбілейныя ўрачыстасці з Польшчы прыбыло больш як 400 чалавек — ветэраны Войска Польскага, супрацоўнікі Міністэрства абароны, ваенны аркестр, журналісты. З Расійскай Федэрацыі прыбылі ветэраны, якія ўдзельнічалі ў баях пад Ленінам. Да помнікаў польскім і савецкім воінам былі ўскладзены кветкі і вянкi ад урадаў Беларусі і Польшчы, міністэрстваў абароны, Магілёўскага і Горацкага выканаўчых камітэтаў, ад ветэранскіх і іншых арганізацый.

На мітынгу выступіў выконваючы абавязкі прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Сяргей Сідорскі. Ён зачытаў пашаннае прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі з нагоды 60-годдзя бітвы пад Ленінам. Кіраўнік дзяржавы ў гэтым пашаннае падкрэсліў, што бой пад Ленінам залатымі літарамі ўпісаны ў гісторыю як сімвал баявога бра-

тэрства, народжанага ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Прэзідэнт выказаў вялікую ўдзячнасць ветэранам, пажадаў ім моцнага здароўя, даўгалецця, шчасця, дабраб'гту.

На мітынгу было таксама зачытана пашаннае прэзідэнта Рэспублікі Польшчы Аляксандра Кваснеўскага, у якім ён цёпла павіншаваў ветэранаў бітвы пад Ленінам. Прэм'ер-міністр Рэспублікі Польшчы Лешак Мілер адзначыў, што дэлегацыя прыбыла на беларускую зямлю, каб ушанаваць памяць польскіх салдат і іх сяброў па зброі: беларусаў, рускіх, прадстаўнікоў іншых народаў. "Усім ім мы абавязаны і павінны вечно захоўваць памяць пра іх, — сказаў Лешак Мілер. — Наш абавязак — перадаць гэты свяшчэнны запавет моладзі. Сёння тут шмат беларускіх і польскіх юнакоў і дзяўчат. Будучыня Польшчы, будучыня Беларусі, — падкрэсліў прэм'ер-міністр Польшчы, — залежыць ад маладога пакалення. Я заклікаю вас да супрацоўніцтва, сяброўства, будаўніцтва добрых адносін паміж нашымі краінамі!"

Удзельнікі ўрачыстасці наведалі Музей савецка-польскай баявой садружнасці. У заключэнне ў Доме культуры Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі ансамбль песні і танца Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь выступіў з вялікім святочным канцэртам.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

НА ЗДЫМКУ: абаронцы Леніна Дабеслаў ТАДУСОВІЧ, Сяргей ЗАЛЕШЧАНКА і Вячаслаў КАРГА. Фота Алега ФАЙНІЦКАГА, БелТА.

аспект праблемы

ПЕНСІІ ДЛЯ ІНШАЗЕМЦАЎ

Для тлумачэння пенсійнага заканадаўства Рэспублікі Беларусь наш карэспандэнт звярнулася да галоўнага спецыяліста аддзела пенсійнага заканадаўства пенсійнага ўпраўлення Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Алены ТАРАСІК, якая расказала наступнае:

— Пенсійнае забеспячэнне на тэрыторыі нашай краіны ажыццяўляецца на падставе Закона Рэспублікі Беларусь "Аб пенсійным забеспячэнні", якім рэгулюецца назначэнне працоўных і сацыяльных пенсій, і Закона РБ "Аб пенсійным забеспячэнні ваеннаслужачых, асоб начальнікага саставу органаў унутраных спраў і органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях", які вызначае налічэнне пенсій пералічаным у яго назве катэгорыям асоб. Большасці пенсіянераў у нашай краіне (гэта 2,5 мільёна чалавек) пенсія назначана па першым законе.

— Якім чынам ажыццяўляецца пенсійнае забеспячэнне мігрантаў з краін былога СССР?

— Рэспубліка Беларусь заключыла некалькі міжнародных дагавораў, якія рэгламентуюць выплату пенсій грамадзянам замежных дзяржаў. У сакавіку 1992 года паміж Беларуссю, Расіяй, Таджыкістанам, Казахстанам, Узбекістанам, Кыргызстанам, Туркменістанам, Арменіяй было падпісана "Пагадненне аб гарантыях правоў грамадзян дзяржаў — удзельніц СНД у сферы пенсійнага забеспячэння". З Малдовай і Украінай заключаны асобныя пагадненні. Такім чынам, сярод краін былога Саюза ў сферы пенсійнага забеспячэння Беларусь не мае дамоўленасці з Грузіяй і Азербайджанам, Латвіяй і Эстоніяй. Вызначальная асаблівасць вышэйпералічаных пагадненняў у наступным: грамадзяне, якія пераязджаюць з адной краіны ў іншую, атрымліваюць пенсію па тэрытарыяльным прынцыпе. Іншымі словамі, калі чалавек, умоўна, пераязджае з Беларусі ў Казахстан, пенсію атрымлівае ў Казахстане. На тэрыторыі Беларусі выплата пенсій спыняецца. Калі ж пераезд адбываецца адтуль у Беларусь, то мы выплачваем яму пенсію.

Існуе яшчэ прапарцыянальны прынцып выплаты пенсій. Такім чынам мы працуем з Літоўскай Рэспублікай, з якой Беларусь мае двухбаковы дагавор аб сацыяльным забеспячэнні грамадзян. Вызначальная асаблівасць яго ў тым, што кожная з дзяржаў адказвае за працоўны стаж, набыты на яго тэрыторыі пасля 1 студзеня 1992 года. За стаж, набыты да 1 студзеня 1992 года на тэрыторыі дзяржаў, якія ўваходзілі ў састаў СССР, пенсію выплачвае тая дзяржава, на тэрыторыі якой пастаянна пражывае заявіцель у момант звароту па назначэнне пенсіі. На практыцы гэта выглядае так: да нас звяртаецца пенсіянер, які працаваў больш за год на тэрыторыі Літвы і жыве ў Беларусі. За час працы ў Літве яму налічаць пенсію ў гэтай краіне. Бывае, РБ плаціць за працу на нашай тэрыторыі, а Літва — на сваёй. У выпадку пераезду пенсія выплачваецца краінай, дзе яна была налічана. Парадак выплаты пенсій рэгулюецца пагадненнем паміж пенсійнымі фондамі Літвы і Беларусі. Пры выплаце адбываецца канвертацыя валюты, і пенсію

атрымліваюць у валюце краіны, дзе чалавек пражывае.

— Ці ўлічваецца розніца, якая існуе ў памеры пенсій у розных дзяржавах?

— Як пры тэрытарыяльнай сістэме выплаты пенсій, так і пры прапарцыянальнай пенсія выплачваецца згодна з законам дзяржавы, якая налічвае яе, і розніца не ўлічваецца. Пры пераездзе пенсія можа быць як большай, так і меншай за ранейшую.

— Якая асноўная ўмова выплаты пенсій ў нашай краіне?

— Гэта пастаяннае пражыванне на тэрыторыі Беларусі. У законе РБ наша прывязкі да грамадзянства. Але неграмадзянін Беларусі абавязкова павінен мець від на жыхарства, які выдаецца органамі МУС. Мы пенсіяніруем іншаземцаў, асоб без грамадзянства пры ўмове пастаяннага пражывання ў Беларусі, пацвярджэннем чаго і з'яўляецца вышэйназваны дакумент.

— Ці існуе для налічэння пенсій ўмова абавязковага працоўнага стажу на тэрыторыі Беларусі?

— Не. Сёння сітуацыя парадасальная. Чалавек мог усё жыццё прапрацаваць, напрыклад, у Казахстане, пераехаць да нас, будучы пенсіянерам, і атрымліваць пенсію за кошт нашага пенсійнага фонду. І пры гэтым яна можа аказацца большай, чым у таго, хто прапрацаваў нейкі, няхай і нязначны час, у Беларусі.

Сёння Рэспубліка Беларусь прыцягальная для пенсіянераў СНД. У нашай краіне, як і ў Расіі, Узбекістане і ва Украіне, не падняты пенсійны ўзрост. Важным з'яўляецца і тое, што ў Беларусі пенсія выплачваецца своечасова. Статыстыка, якая адлюстроўвае міграцыю пенсіянераў, сведчыць, што на тэрыторыю нашай краіны пенсіянераў перасяляецца больш, чым яе пакідае. Напрыклад, у мінулым годзе з Расіі да нас прыехала 2 128, а пакінула 1 284 пенсіянеры, з Украіны — 564, туды ж накіравалася 177 чалавек пенсійнага ўзросту.

— Ці можна сказаць, што людзі, якія накіроўваюцца жыць, напрыклад, у Расію, маюць тым жа гарантыі пенсійнага забеспячэння, што і расіяне, якія прыязджаюць да нас?

— Пенсіянер, грамадзянін Расійскай Федэрацыі, які прыехаў на пастаяннае жыхарства ў Рэспубліку Беларусь, атрымлівае тут пенсію адразу пасля атрымання віду на жыхарства. Працэс набыцця гэтага дакумента займае, як правіла, не больш як 3 месяцы. Пры гэтым выплата ажыццяўляецца з улікам усяго тэрміну, на працягу якога ён не атрымліваў пенсію ў Расіі. Напрыклад, апошняя выплата была ў снежні. Чалавек пераехаў у Беларусь, аформіў від на жыхарства ў сакавіку. Адназначна, у красавіку атрымае пенсію за 3 месяцы.

У Расійскай Федэрацыі дзейнічаюць новыя заканадаўчыя акты ў частцы пенсійнага забеспячэн-

ня, а таксама ў частцы статусу замежных грамадзян. У законе РФ аб працоўных пенсіях адным з асноўных дакументаў, якія павінны прадастаўляць грамадзяне для налічэння пенсій, з'яўляецца від на жыхарства, як і ў Беларусі. Аднак з лістапада мінулага года ў гэтай краіне стаў больш жорсткім парадак атрымання віду на жыхарства. Для яго атрымання неабходна пражыць на тэрыторыі РФ не менш як адзін год. Пагадненне паміж краінамі СНД, якое Расія падпісала, як і Беларусь, прадуладжвае пры выездзе з адной краіны ў іншую спыненне выплаты пенсій. Такім чынам, грамадзяне, якія чакаюць від на жыхарства, застаюцца без сродкаў для існавання. Дарэчы, у Расіі пенсія за мінулы час выплачваецца толькі за 6 месяцаў. Сёння разглядаецца пытанне аб змяненні Пагаднення ад 13 сакавіка 1992 года.

— Ці атрымліваюць пенсію, заробленую ў Беларусі, людзі, якія выязджаюць на пастаяннае месца жыхарства ў далёкае замежжа?

— Выплата пенсій спыняецца, калі чалавек выязджае на ПМЖ у любую краіну, з якой Беларусь не мае дагавора. Ні з адной краінай далёкага замежжа ў нас няма пагаднення. За мяжу пераводзяцца толькі пенсіі, назначаныя ў выніку працоўнага калецтва і прафесійнага захворвання. Гэтыя пенсіі выплачваюцца ўвесь час знаходжання за мяжой. Для гэтага не трэба ніякіх пагадненняў паміж краінамі. Адназначна, узрост пенсіянера можа быць розным. Што датычыць пенсій, назначэнне якой не звязана з працоўным калецтвам (па ўзросту, інваліднасці), то той, хто ад'язджае на пастаяннае месца жыхарства ў далёкае замежжа, атрымлівае пенсію за 6 месяцаў наперад, і на гэтым яе выплата спыняецца. Беларускае заканадаўства забараняе атрыманне пенсій ў нашай краіне, калі чалавек пастаянна не пражывае на тэрыторыі РБ. Імкненне прыязджаць сюды час ад часу і ўсё ж атрымліваць пенсію будзе расцэнывацца як яго парушэнне.

— Як ажыццяўляецца выплата пенсій тым грамадзянам, якім яна назначалася ў краінах былога СССР, з якімі Беларусь не мае дагавораў і пагадненняў (Латвія, Эстонія, Грузія, Азербайджан)?

— Грамадзяне, якім пенсія была назначана да 1992 года, пры пераездзе ў нашу краіну атрымліваюць пенсію ў адпаведнасці з нашым заканадаўствам. Пры гэтым мы плацім і за час з моманту спынення пенсіі ў краіне, дзе ён пражываў раней. У выпадку назначэння пенсіі пасля распаду СССР у Рэспубліцы Беларусь пенсіі назначаюцца пераходнаму. Аднак пры гэтым не залічваецца стаж работы ў гэтых краінах пасля 1992 года. Цяпер мінімальна працоўная пенсія па ўзросту ў нашай краіне 64 тысячы рублёў. Сацыяльная пенсія, якая назначаецца асобам, у якіх адсутнічае неабходны стаж для налічэння працоўнай пенсіі, 26 тысяч рублёў. Сярэдняя пенсія па ўзросту ў Рэспубліцы Беларусь складае 118 тысяч рублёў.

Гутарыла Алена СПАСЮК.

у таварыстве "радзіма"

МЕЦЭНАТ З НОВАСІБІРСКА

Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом "Радзіма" наведла Людміла Шчаслівенка — намеснік старшыні па культуры Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра імя Ефрасінні Полацкай у Новасібірску. Гэта абаяльная жанчына шмат

добрыя справы беларусаў Сібіры. Цікавую інфармацыю мы атрымалі і з газеты "Мая Радзіма", якая выдаецца цэнтрам імя Ефрасінні Полацкай. Цэнтр, які ўзначальвае Іван Панасюк, адзначаў першую гадавіну з дня адкрыцця, але за гэты час зроблена нямала.

Шмат цёплых слоў было выказана ў адрас старшыні Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра імя Ефрасінні Полацкай, нашага земляка Івана Панасюка, які нарадзіўся ў вёсцы Лелікава Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці. Напярэдадні свята ў сяле Лелікава з нагоды 460-годдзя існавання мы звязаліся з адказным сакратаром Брэсцкага аддзялення Беларускага таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом "Радзіма", які з'яўляецца ўласным карэспандэнтам абласной газеты "Народ-

ная трыбуна" Мікалаем Панасюком і прапанавалі яму прыняць удзел у гэтым мерыпрыемстве. Ён ахвотна пагадзіўся і свае ўражанні аб мерапрыемстве перадаў нам.

Цікавая падрабязнасць — святкаванне прайшло выключна за неабуджэтных сродкі, дзякуючы ўсё таму ж Івану Панасюку — чалавеку шырокай душы, шчыраму і ініцыятыўнаму, зараз генеральнаму дырэктару аднаго з акцыянерных таварыстваў Новасібірска. Наш суайчыннік добра вядомы ў Расіі і за яе межамі прад-

прымальнік і мецэнат. Іван Паўлавіч садзейнічаў пабудове царквы імя святой Ефрасінні Полацкай, адкрыццю Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра імя святой Ефрасінні, які аб'ядноўвае зараз больш за 30 тысяч беларусаў.

Беларускі цэнтр ужо наладзіў дзелавыя і сяброўскія сувязі з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, Камітэтам па справах рэлігій і нацыянальнасцей, Беларускай таварыствам па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом "Радзіма", з грамадскімі арганізацыямі Расіі і іншымі. Іван Паўлавіч на месцы аказвае адрасную гуманітарную дапамогу ветэранам-пенсіянерам прадуктамі харчавання, лекамі і іншым.

Таварыства "Радзіма" запрасіла слухачоў з Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра Ефрасінні Полацкай на курсы для кіраўнікоў і ўдзельнікаў мастацкай самадзейнасці, якія пройдуць з 17 па 22 лістапада 2003 года.

Людмілу Шчаслівенка клопоціць шмат пытанняў, адно з галоўных — набыццё беларускіх нацыянальных касцюмаў, рознай літаратуры на беларускай мове. У выніку сустрэч у таварыстве "Радзіма" ў нас завязалася самая цёплым сяброўскія адносіны з гэтай няўрымслівай жанчынай. Спадзяёмся на плённае супрацоўніцтва паміж нашымі таварыствамі на карысць нашых суайчыннікаў.

НА ЗДЫМКУ: Іван ПАНАСЮК.

Наталля ТАКТАСУНАВА, супрацоўнік таварыства "Радзіма".

весткі з суполак

АРМЕНИЯ

"ШКАТУЛКА КАЗАК"

Такую назву мае зборнік народных казак армянскіх і нацыянальных меншынстваў, якія пражываюць у Арменіі. Зборнік выдадзены ў рамках культурнага праекта "Родам з дзяцінства", які арганізавала НВА АТ "Арарм" пры падтрымцы Фонду садзейнічання Інстытута адкрытага грамадства.

Зборнік народных казак з ілюстрацыямі да іх і дыск былі падараны ўсім дзецям — удзельнікам гэтага праекта (а іх больш як 350 хлопчыкаў і дзяўчынак ва ўзросце ад 4 да 14 гадоў) на выставе, якая адбылася 27 верасня ў вытавачным комплексе "АйкАрт".

Дзеці ерэванскай беларускай абшчыны, вучні нашай нядзельнай школы, удзельнічалі ў гэтым праекце з вялікай ахвотай. Яны з захапленнем малявалі свае ілюстрацыі да прачытаных казак. Кіраўнік праекта Н.Мендзялян загадаў пахлапаціцца, каб ва ўсіх быў набор ватману, фарбаў, алоўкаў, пэндзляў і іншых рэчаў для творчасці.

Праца вялася на працягу некалькіх месяцаў. Дзецям нашай нядзельнай школы (7 чалавек) ствараць кніжныя ілюстрацыі да казак дапамагалі эксперты праграмы — мастакі. Спачатку рабіліся эскізы алоўкам, затым малявалі

фарбамі. Крысціна Марцірасян і Ерэна Аракелян (10 гадоў) зрабілі малюнак да беларускай казкі "Кот, певень і лісічка", Арцём Марцірасян (9 гадоў) — да ўкраінскай казкі "Лісічка і журавель", Афея Бякчан (13 гадоў) — да нямецкай казкі "Шавец і гномы", Лявон Бадалян (12 гадоў) — да беларускай казкі "Пых", Алег Шамрай (11 гадоў) — да грэчаскай казкі "Змяінае дрэўца".

Удзел у гэтым праекце, як і ў іншых праграмах, важны для выхавання і развіцця нашых дзяцей, яны садзейнічаюць замацаванню ўзаемаразумення народаў, якія пражываюць у Арменіі, і абагачэнню іх культур.

Усе малюнкi можна знайсці на веб-старонцы праграмы www.Fairytale.am.

В.ВАРАЖАН,

старшыня ГА "Ерэванская беларуская абшчына Арменіі "Беларусь".

праект

ПА СВЕЦЕ ДЗЕЛЯ МІРУ

"Захаваем мір на зямлі" — грандыёзную акцыю пад такой назвай на працягу года ажыццяўляе вядомы мінскі мастак Уладзімір Крываблодскі і група "Чысты голас".

У праекце прымае ўдзел народны артыст Беларусі Уладзімір

Гасцюхін з праграмай "На вайне як на вайне".

Энтузіасты правязуць па беларускіх гарадах і вёсках, а затым па ўсёй постсавецкай прасторы і некаторых краінах далёкага замежжа рэпрадукцыю з трыццаціметровай карціны Крываблодскага "Рэжвіем". Яе мастак напісаў па ўспамінах вязняў канцлагера "Азарычы".

стасункі

УРОК МУЗЫКІ ПА-ФРАНЦУЗСКУ

У Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі адбылася чарговая лекцыя-канцэрт "Мастацтва Францыі XIX стагоддзя".

Загадчыца канцэртнага аддзела, кандыдат педагогічных навук, дацэнт Элеанора Скуратава патлумачыла:

— У нас распрацаваны праект лекцый-канцэртаў: "Культурная спадчына Францыі XVII—XX стагоддзяў: музыка, пазія, літаратура, выяўленчае мастацтва, архітэктура, скульптура". Ужо прайшлі тры такія канцэрты: "Культура Францыі XVII стагоддзя"; "Культура Францыі XVIII стагоддзя"; "Франсіс Пуленк і яго сучаснікі (XX стагоддзе)", а ў кастрычніку адбудзецца пятая лекцыя-канцэрт "Імпрэсіянізм у мастацтве Францыі". Усе яны праводзяцца пад патранатам Пасольства Францыі ў Рэспубліцы Беларусь".

На канцэрце прысутнічала саветнік па супрацоўніцтве і культуры Пасольства Францыі ў Рэспубліцы Беларусь спадарыня Сільві Лёмасон, якая згадзілася адказаць на некалькі пытанняў:

— Паважаная Сільві Лёмасон, як даўно вы знаходзіцеся ў Беларусі?

— Ужо два гады.

— Якія вашы ўражанні ад нашай краіны?

— Да прыезду ў Беларусь я не дастаткова была знаёма з яе гісторыяй і культурай. А пасля двух гадоў знаходжання адкрыла для сябе багацце славянскай гісторыі і была вельмі здзіўлена тым, наколькі беларусы цікавіліся іншымі культурамі. Была ў задавальненні, калі даведлася пра высокі ўзровень адукацыі.

— Якімі вы бачыце перспектывы развіцця супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі?

— У гэтым напрамку намі вядзецца канкрэтная палітыка. Мы

рэгулярна праводзім канцэрты, літаратурныя сустрэчы, кінапаказы.

— Па нашых звестках, ваш вялікі пісьменнік Стэндаль згубіў свой дзённік пры адступленні арміі Напалеона ў Смаргоні, якая сёлета адзначае сваё 500-годдзе. То, можа, варта пашукаць яго там, карыстаючыся юбілеем?

— Пра гэта не ведаю. Але ў Беларусі часта знаходзім рукапісы пра армію Напалеона... Сёлета мы пазнаёміліся ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі з арыгінальнымі выданнямі Вальтэра, Расіні — гэта быў цуд.

Прадоўжыў нашу размову супрацоўнік пасольства Аляксандр Марцінеці, які сказаў, што Пасольствам Францыі ў Рэспубліцы Беларусь плануецца правесці сустрэчу з французскім пісьменнікам Андрэем Макіным у французскай зале Абласной бібліятэкі імя А.С. Пушкіна.

Да сказанага трэба дадаць, што на вечары з дакладам выступіла выкладчыца французскай мовы пры Пасольстве Францыі Марыён Ларыйяр. Дацэнт Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтва Яўген Шунейка расказаў пра мастакоў Францыі XIX стагоддзя. Вершы французскіх паэтаў прачыталі студэнты Беларускага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. Пасля перапынку адбыўся канцэрт, на якім прагучалі творы Ш.Гуно, Ж.Маснэ, Г.Фарэ, Ж.-Б.Векерлена, Э.Шасона ў выкананні студэнтаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Вяла вечар Элеанора Скуратава.

Валянціна ГРЫШКЕВІЧ.

дабрачыннасць

Штогод у вёрасці Беларусь наведвае гуманітарны канвой аўтамашын з Вялікабрытаніі, дакладней, з яе пайднёвай часткі, якая носіць назву Валія (Уэлс). Склад канвою ўвесь час мяняецца. Назменнымі ў ім застаюцца толькі Марсія і Майкл Дойлы — сямейная пара, што выхавала шасцёра дзяцей, а цяпер гадуе ўнучкаў і... дзяцей з Беларусі.

НАС ЧАКАЮЦЬ У ДАЛЁКАЙ ВАЛІ

Кожны год на аздараўленне і лячэнне ў Вялікабрытанію накіроўваюцца дзіцячыя групы, каардынацыю якіх ажыццяўляе Дзіцячы фонд "Сакавік".

Старшынствуе ў фондзе ўнучка народнага паэта Беларусі Якуба Коласа Марыя Міцкевіч, намеснік старшыні — Марына Язневіч. Да работы перакладчыка, які разам з дзецьмі накіроўваецца ў Валію, прыцягваюцца штогод новыя людзі. Але ёсць у "Сакавіка" і пастаянны перакладчыцкі, так бы мовіць, актыў. Гэта асобы, разнастайна адарваныя: яны і па некалькі моў ведаюць, і дзяцей умеюць выхоўваць, і спяваюць ды танцуюць...

Сёлета, як і штогод, у Мінску адбылася ўрачыстая сустрэча дзяцей, якія былі на аздараўленні за мяжой, і іх бацькоў з удзельнікамі канвою. На сцэне невялічкай залы ў Чырвоным касцёле — госці з Вялікабрытаніі. Як і заўсёды, у цэнтры ўвагі і любові — Марсія і Майкл Дойлы. Гэта для іх прысутныя выконваюць немудрагелістую, але вельмі задушэўную песеньку "О, мама Марсія, тата Майкл!"

Віталі гасцей, цёпла падзякавалі ім за ўсё зробленае дзеля будучыні Беларусі бацькі тых, хто наведваў гасцінны і прыгожы край Валію, а таксама супрацоўнікі фонду. У выкананні намесніка старшыні ТБМ Людмілы

Дзіцэвіч і яе дачкі прагучалі беларускія народныя песні. Бліскуча выканаў песню "Санта Лючыя" на італьянскай мове вучань мінскай гімназіі № 5, перамогац шматлікіх міжнародных конкурсаў Вадзім Дудаладаў. Сваімі ўражаннямі ад сёлета наведвання Вялікабрытаніі падзялілася дачка беларускага пісьменніка Тодара Кляшторнага Мая Тодараўна. А потым распачаўся ўзаемны абмен уражаннямі. У жывой непасрэднай гамонцы незаўважна праляцеў час. Не хацелася развітвацца... Будзем спадзявацца, што і наступнай восенню мы зноў убачым незабыўных Марсію і Майкла, якім дапамагаюць прымаць і лячыць нашых дзяцей, між іншым, і англійскія беларусы...

НА ЗДЫМКУ: беларускія дзеці сярод сваіх новых сяброў у Валіі.

Святлана ЯВАР.

гасцёўня

Анатоль КОТ: "КІНАШОК" ПОЎНАСЦЮ СПРАЎДЗІЎ СВАЮ НАЗВУ"

У АНАПЕ НА РАСІЙСКИМ ФЕСТИВАЛІ "КІНАШОК" БЕЛАРУСКІ АКЦЁР АНАТОЛЬ КОТ АТРЫМАЎ ПРЫЗ ЗА ЛЕПШАЕ ВЫКАНАННЕ МУЖЧЫНСКАЙ РОЛІ

Анатоль Кот — малады акцёр, яму 30 гадоў. Але тыя, хто больш-менш сочыць за тэлебачаннем, цікавіцца беларускім кіно і ходзіць калі-нікالی ў тэатр, хутчэй за ўсё, ведаюць яго. Пэўны тэрмін Анатоль Кот працаваў на Вольнай сцэне ў Валерыя Мазынскага. Пасля закрыцця тэатра быў на вольных хлябах. Удзельнічаў у спектаклях Маладзёжнага, Лялечнага тэатраў. Адна з самых значных роляў у антрапрізах, дзе таксама іграў Кот, у спектаклі — "Сублімацыя каханьня". Здымаўся ў кіно і на тэлебачанні. Апошнія карціны — "Паводыр" і "Настасся Слуцкая". У гэтым фільме сыграў ролю князя Друцкага. Калі ў Анапе яго назвалі лепшым за выкананне мужчынскай ролі, Анатоля там не было: ездзіў на Дні беларускага кіно ў Малдову. Так што прыз атрымаў завочна.

Анатоліу Кату ўдалося стварыць складаны вобраз чалавека, пачуццям якога сталі мацнейшымі за яго. Ён меў няшчасце пакахаць замужнюю жанчы-

ну, вырашыў дамагацца яе ўсімі магчымымі спосабамі, уключаючы здраду сваёй краіне. Сіла страціў князя Друцкага не можа не ўраджаць: калі ён глядзеў на Настассю, у вачах было ўсё: і жаданне, і захапленне, і прадчуванне сваёй пагібелі ад гэтых пачуццяў. Разумееш, што Друцкі — разбуральнік па сваёй сутнасці, але ў выкананні Анатоля Ката ён такі жывы, такая яркая асоба! Сапраўды, беларускі акцёр варты ўзнагароды і таго, каб расказаць пра яго чытачам "Голасу Радзімы".

Я прыйшла да Анатоля Ката ў Тэатр-студыю кінаакцёра, дзе ён зараз працуе, у дзень, калі іграў "Пігмаліёна". Зала смяялася з вечных жартаў Бернарда Шоў. Анатоль Кот размаўляў са мной у грывёрцы, выходзячы час ад часу на сцэну, каб быць там іскрыстым і забайлялым Генры. А ў грывёрцы было бачна, што ён стомлены. Увесь дзень здымкі, вечарам — спектакль. Але на сцэне на твары зноў з'яўлялася ўсмішка, і Анатоль Кот рабіўся на вачах лёгкім. Што тут скажаш — акцёр!

— Дзе вы зараз здымаецеся?

— У фільме Аляксандра Яфрэмава "Дунечка" па сцэнарыі Святланы Шафранскай, які прысвечаны Мікалаю Яроменку-малодшаму. Гэта сумесны беларуска-расійскі праект. Для мяне задавальненне — працаваць з Аляксандрам Яфрэмавым як у тэатры, так і ў кіно. І яшчэ адзін чатырох-серыйны фільм беларускага рэжысёра Вячаслава Нікіфарова з рабочай назвай "На безыменнай вышыні" здымаецца па заказе расійскага тэлеба-

чання і расказвае пра падзеі 1944 года.

— Здаецца, вы даволі высока ставіце беларускую акцёрскую школу?

— Быў час, калі беларускія рэжысёры актыўна запрашалі для галоўных ролей расійскіх акцёраў. Апошнія карціны — "Паводыр", "Настасся Слуцкая" прадэманстравалі, што мы маем свае таленты. І здымаць нашых акцёраў варты. Яны вылучаюцца нейкай асаблівасцю.

— І ў чым жа гэта незвычайнасць?

— Ёсць рэчы, якія цяжка матэрыялізаваць у словах, але магчыма адчуць. У беларусаў падкрэсленая душэўнасць, маецца вялізны патэнцыял. Каля паўгода я працаваў у Германіі ў тэатральным праекце. Гэта было цікава і дало мне шмат як акцёру. Уявіце сабе: акцёр мае 6-7 прэм'ер за сезон. Спектакль рыхтуецца каля месяца. І ў мяне была магчымасць застацца там, але вярнуўся дадому, бо інакш не змог. За мясечай цікава толькі працаваць, не жыць.

— Такая прага работы?

— Вялізная. Гэта шчасце — рабіць тое, што табе падабаецца: і здымацца, і выходзіць да публікі. Сумяшчаць кіно і тэатр няцяжка, хапала б толькі часу. Гэта цікава — шукаць свой вобраз, інтанацыю. Спрабаваць, вучыцца і знаходзіць. Ведаецца, мне падабаецца мая занятасць. Свабодны дзень нараджае ў мяне думку: навошта ён быў? Я і адпачываць люблю актыўна. У мяне добры веласіпед. Адночы мы з сябрамі праехалі каля 200 кіламетраў за два дні.

— А што вы думаеце пра фільм "Настасся Слуцкая"?

— Мне імпануе, што фільм мае патрыятычнае гучанне. Ён выклікае пачуццё той самай нацыянальнай годнасці, якое павінна прысутнічаць у кожнага беларуса. Я стаў сведкам цікавага моманту на кінафестывалі ў Кіеве. Фільм паказвалі ў Дзень Незалежнасці Украіны. Пасля прагляду "Настасся Слуцкая" зала ўстала і доўга апладзіравала. Мне хацелася б, каб усе глядачы так востра адчувалі гэты фільм.

— Калі звярнуцца да вашага героя, то ён пакідае неадзначанае ўражанне, ці не так?

— Так. Мой герой — няпростая натура, але ўсе свае ўчынкi ён здзяйсняў дзеля вялікага каханьня.

— Кажуць, што з некiм здараецца каханне, каб з ім жыць, а некага напаткае пачуццё, з якім можна толькі паміраць.

— Сапраўды, тут выпадак, калі каханне спаліла чалавека.

— І вы верыце ў пачуццё падобнай сілы?

— Безумоўна.

— Чаго б вам хацелася ад свайго акцёрскага лёсу?

— Хочацца шмат працаваць. І ў ідэале не губляць час на прахадныя рэчы, якія нярэдка здараюцца, бо трэба ж і на жыццё зарабляць. Хацелася б сустрэцца з добрымі рэжысёрамі, калі праца становіцца святам і для яго, і для мяне. Апошнім часам, хоць не заўсёды, але бывае выбар. І гэта вельмі каштоўна.

Першае ўсведамленне сябе ў ролі самае незабыўнае і асаблівае. Яго можна параўнаць, мусіць, толькі з палётам.

Алена СПАСЮК

шматгалоссе

УСЁ АЦЭНЬВАЕЦЦА ПОТЫМ...

Старшыня Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання "Рускае таварыства" Міхаіл Ткачоў вядомы ў Беларусі як паэт і перакладчык. Зараз ён працягвае сябе даследчыкам творчасці Пушкіна і Міцкевіча.

Выйшла ў свет яго кніга "Міцкевіч і Пушкін: вытокі і традыцыі рускай паэзіі", прысвечаная вялікім славянскім паэтам, іх сяброўству, сустрэчам у Маскве і Санкт-Пецярбургу, узаемаўплыўву і значнасці ў сваіх нацыянальных літаратурах. Аўтар падкрэслівае ролю Пушкіна і яго літаратурнага акружэння ў развіцці паэтычнага дару Міцкевіча ў час ягосылкі ў Расію (1824—1829).

Міхаіл Ткачоў сваімі перакладамі раскрывае чароўны свет паэзіі Міцкевіча. Ён аналізуе выдатныя лекцыі аб славянскіх літаратурах, прачытаныя Міцкевічам у Каледж дэ Франс.

Падкрэсліваючы значнасць ацэнкі Міцкевічам рускай паэзіі ад "Слова аб палку Ігаравым" да Пушкіна, ён выкладае сваё бачанне рускай паэзіі.

У афармленні кнігі скарыстаны творы рускіх мастакоў Ільіна, Канчалоўскага, Мяседава, Сямёнава, Яшчука, беларускага мастака Ваньковіча. "Працуючы над кнігай, я з жалем зразумеў, што ў Расіі мала згадваюць пра сябра і папечніка Аляксандра Пушкіна — вялікага паэта Адама Міцкевіча, — сказаў Міхаіл Ткачоў. — Таму лічу, што гэта кніга павінна быць у кожнай расійскай бібліятэцы. Карыснай яна будзе і для беларускіх і польскіх суполак, якія сцвярджаюць непарыўнасць нашых славянскіх культур".

Кніга выйшла пры дапамозе Камітэта па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Віктар МАЦЮШЭНКА

пункт гледжання

БОСКАЙ МІЛАСЦЮ ПАЭТ...

Расія назвала імя лепшага рускамоўнага паэта, які жыве за яе межамі. Ім аказаўся мінчанін Анатоль Аўруцін. Па даследаванні, праведзеным Санкт-Пецярбургскім выдавецтвам "Дума", наш зямляк — самы запатрабаваны ў Расіі паэт. За два гады ў некалькіх расійскіх выдавецтвах выйшла некалькі зборнікаў яго вершаў. А ён сам падрыхтаваў да выдання анталогію рускіх паэтаў Беларусі, у якую ўвайшло 220 прозвішчаў.

Анатоль Аўруцін умее здзіўляць. Лічу так, бо планка яго ўчынкаў і задум вельмі высокая. Эрудыт і інтэлектуал, ён вызначае пярвічным дух. Вялікае шчасце для аматараў рускамоўнай паэзіі чытаць творы такога чалавека і жыць у адзін час з ім.

Я выхавана на высокай паэзіі А.Пушкіна, М.Лермантава, Ф.Цютчава, Я.Купалы, М.Багдановіча, С.Ясеніна. Люблю паэтаў Залатога і Сярэбрага веку. Лячу душу паэтычнай прозай К.Паустоўскага, Я.Коласа, І.Мележа.

Анатоль Аўруцін увабраў усё лепшае з найбагацейшай паэтычнай спадчыны і стаў, на мой погляд, самым яркім рускамоўным беларускім паэтам. Я люблю яго паэзію за непаўторнасць, метафарычнасць, мудрасць, тонкі лірызм. Яго спружыністы,

цёплы радок то ўсміхаецца, то крычыць, то заклікае да міласэрнасці:

...Амы небрежно раним впопыхах
То, что без нас заведомо ранимо.
Прах в очаге...

И в душах тоже прах.

Нас окликают...

Мы проходим мимо...

Тот не поэт, кто средь

земного рева,

Пером бумагу истово скверня,

Из древа получает только древо

И пламень зажигает от огня.

Они различны все и все едины,

Они не бросят: "Быть или

не быть?"

Лишь тот поэт, кто смог

из древесины

Огонь сердечной искрой добыть.

("Суд богов...")

Чалавек стрыманы, мяккі, інтэлігентны, немітуслівы, рамантык і філосаф, Анатоль Аўруцін радуецца поспеху калег. Як рэдактар элітнага часопіса "Немига", адкрывае і бескарысліва падтрымлівае таленты. А.Аўруцін — выдатны, высокаэрудзіраваны, гуманны Настаўнік. Шмат аддае. А хто аддае — таму вяртаецца любоў і ўдзячнасць вучняў і сяброў.

Напісала я столькі цёплых і кампліментарных слоў не з нагоды юбілею Анатоля Аўруціна, а таму што шаную гэтага чалавека і творцу і не перастаю захапляцца яго паэзіяй. Кнігі "Суд богов...", "Золоченая бездна" з дароўнымі цёплым надпісамі — мае настольныя. Кожны раз адкрываю нешта новае, захапляюся і натхняюся. Творы А.Аўруціна нельга чытаць на хаду. Яны патрабуюць удумлівасці.

Нядаўна на юбілейнай вечарыне ў гасцёўні Нацыянальнай бібліятэкі — храме навукі — Анатоль Юрэвіч падарыў мне дзве новыя кнігі — выбранае "Повесть... Вспомни... Усомнись..." (УП "Тэхнапринт", Мн., 2003) і "Анатоль Аўруцін. Штрыхі к творчэскаму портреты" (выдавецтва

пісьменнікаў "Дума", СПб., 2003).

Юбілейны вечар, прысвечаны 30-годдзю творчай дзейнасці паэта, сабраў шмат сяброў: Наталля Аўдзева, Сяргей Трахімёнак, Міхаіл Пазнякоў, Мікалай Шабовіч, Георгій Марчук, Ганад Чарказян, Валянціна Паліканіна, Галіна Скіба, Алесь Марціновіч, Навум Гальперовіч, Алена Папова, Андрэй Душачкін і многія, многія яшчэ.

З Гомеля прыехаў Фелікс Мысліцкі, з Варшавы — Наталля Татур, з Віцебска — Тамара Гусацэнка, а з Санкт-Пецярбурга — Іван Сабіла, старшыня Санкт-Пецярбургскага аддзялення СПб, сябар дзяцінства Анатоля. Іван Іванавіч расказаў, як прачытаў Глебу Гарбоўскаму верш Аўруціна:

Стирали на Грушевке бабы,
Подолы чуток подоткнув.
Водой осенней, озяблой
Смывали с одежды войну.

Из грубой, дощатой колонки,
Устроенной возле моста,
Прерывистой ниточкой тонкой
В корыта струилась вода.

От взглядов работу не пряча
И лишь проклиная ее,
Стирали обноски ребячьи
Да мелкое что-то свое...

И дружно глазами тоскую,
Глядели сквозь влажную даль
На ту, что рубаху мужскую

В тугую крутила спираль...

Глеб некалькі імгненняў глядзеў у акно і раптам сказаў:

— Ваня, апошнія чатыры радкі геніяльныя!

А такіх залацінак у А.Аўруціна шмат.

...Паэт ад "стихотвора" адрозніваецца яшчэ тым, што ў паэта ёсць шлях: ён сябрае з Вечнасцю. Сябрае, выразна пры гэтым усведамляючы тленнасць усяго на гэтай зямлі.

Мы пришли и уйдем,
И от нас ничего не останется.
Только плюсики креста,
На которм трепещет душа.
Да и тот украдет
Подзаборный какой-нибудь
пьяница,

Бросит в свой костерок,
Костылями золу вороша...

Анатоль добра ведае рускі чытач, асабліва Санкт-Пецярбургскі. У №2 часопіса "Нева" за 2003 год ёсць такія радкі: "Анатолий Аврутин — Мастер сложившийся, зрелый, самобытный, владеющий русским Словом и виртуозно играющий им..."

Колькі слоў пра паэта ні гавары, будзе мала, бо вершы трэба чытаць і слухаць. Радуйце нас, Майстар!

Валянціна ЛУЦЭВІЧ-СКАРЫНІНА

ДАРОГУ АДОЛЕЕ ТОЙ, ХТО ІДЗЕ

Селета ад Свята-Духава кафедральнага сабора Мінска пачала свой шлях дзесятай рэспубліканскай навукова-творчай экспедыцыяй «Дарога да святыняў» з Нязгаснай лампадай, запаленай ад Дабратворнага агню ля Труны Гасподняй. Экспедыцыя працягвалася да 7 верасня і па традыцыі стала неад'емнай часткай святкавання Дня беларускага пісьменства. Сярод удзельнікаў экспедыцыі — вядомыя літаратары, вучоныя, артысты, прадстаўнікі духавенства — усяго 35 чалавек. Маршрут прайшоў праз Паставы, Глыбокае, Шаркоўшчыну, Браслаў, Міёры, Верхнядзвінск, Наваполацк. Нязменны кіраўнік навукова-творчай экспедыцыі — заслужаны дзеяч культуры, кавалер ордэна Святой роўнаапостальнай вялікай князіні Волгі пісьменніца Ніна ЗАГОРСКАЯ. З ёю мы і размаўляем аб гэтым мерапрыемстве і яго традыцыях, што склаліся за апошнія гады.

— Знойдзена некалі цудатворная ікона, канешне, дапамагае людзям. У чым гэта выйляецца?

— Вы, святлана, маеце на ўвазе цуды Божыя праз гэты абраз?

— Безумоўна.

— Найпершы цуд — адразу ж пасля яўлення святыні ў каўшы экскаватара. Будаўнікі аўтадарогі сышліся, трывожна-недаўменна падзівіліся і сказалі: «Хлопцы, у нас сем'я!... Здымаем! Скажам, што гэты гравій непрыгодны для аўтадарогі!». І ў той жа дзень прамыслам Божым вандалізм каля Загор'я быў спынены.

Дапамога Загор'е-Сталавіцкай святыні выявілася ў час адраджэння Крыжа Прападобнай Ефрасіні, ігуменні Полацкай, у арганізацыі навукова-творчай экспедыцыі «Дарога да святыняў», у будаўніцтве храмаў у вёсках Тарасава (Мінскага раёна), Крашын (Баранавіцкага), Барань (Барысаўскага).

З 1997 года Загор'е-Сталавіцкая ікона знаходзіцца ў Свята-Аляксандра-Неўскім храме вёскі Сталавічы (да ўз'ядзення па благаслаўленні архіепіскапа Пінскага і Лунінецкага Стэфана Свята-Пакроўскай царквы на месцы яўлення цудатворнага абраза на Святым полі. Загор'е-Сталавіцкая ікона Пакрова Божай Маці была кананізавана Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы 8 жніўня 2000 года.

— Ніна Сямёнаўна, раскажыце, што цяпер уяўляе сабой Святое поле.

— Там знаходзіцца магіла перахаваных астанкаў нашых праваслаўных продкаў, што некалі былі пахаваны на Загорскіх праваслаўных могілках (так гавораць у нашай вёсцы). Ёсць на Святым полі сяміметровы Крыж памяці над гэтай магілай і тут жа, побач, у адной агароджы Камень пакаяння. Яны былі ўсталяваны ў жніўні 1994 года, а 30-га дня таго ж месяца былі асвятчаны Дабратворным Агнём ад Труны Гасподняй. У 1996 годзе на гэтым месцы за тры дні была ўзведзена Іаана-Прадцечанская капліца і таксама 30 жніўня таго ж года асвятчана Дабратворным Агнём. У 2000 годзе Дабратворны Агонь ад Труны Гасподняй прывёў на Святое поле Загор'е-Сталавіцкую ікону ў новым яе стаўце — цудатворнай. У 2002 годзе 31 жніўня малітоўна заснаваны Свята-Пакроўскі скіт Жыровіцкага Свята-Успенскага манастыра.

— Як бы вы растлумачылі гэтую паняццё Дабратворны Агонь?

— Гэта Агонь, што палае ў нашых душах і сэрцах, — Боскі агонь духоўнасці. Ім мы асвятчалі на сваім шляху розныя ўстановы і арганізацыі.

— Гэта Агонь, што палае ў нашых душах і сэрцах, — Боскі агонь духоўнасці. Ім мы асвятчалі на сваім шляху розныя ўстановы і арганізацыі.

— Гэта Агонь, што палае ў нашых душах і сэрцах, — Боскі агонь духоўнасці. Ім мы асвятчалі на сваім шляху розныя ўстановы і арганізацыі.

Дабратворны Агонь — гэта сам

Ісус Хрыстос у вобразе Агню ў Іерусаліме ў Вялікую Суботу перад праваслаўным Вялікаднем. Святы агонь з Іерусаліма захоўваецца ў Мінскім Свята-Духавым саборы. Яго заўсёды чакаюць на маршрутах экспедыцыі.

— Хто рыхтуе сцэнарыі экспедыцыяў?

— Для ўсіх падарожжаў маршрут, сцэнарыі, канцэптuallyна-сэнсавае напauненне мiласцю Божай распрацоўвала я сама. Праўда, першую экспедыцыю ўзначальваў вядомы беларускі драматург, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, старшыня Беларускага фонду славянскага пісьменства і славянскіх культур Алесь Петрашкевіч. А ўсе астатнія маршруты гэтага духоўна-асветнага паломніцтва давалася весці мне. Бо гэта мая ідэя, мае дзецішча, частка мяне самой. Усе падарожжы складаліся з некалькіх этапаў. Асноўныя з іх — гэта царкоўныя богаслужэнні ў мясцовых храмах, сустрэчы з прыхаджанамі, настаўнікамі і дзецьмі, навукова-педагагічныя канферэнцыі і сустрэчы, духоўна-асветніцкія і літаратурна-мастацкія кантакты з работнікамі адукацыі, культуры, жыхарамі гарадоў і раёнаў, па якіх праходзіла экспедыцыя.

— Як маркуеце, што трэба рабіць дзеля таго, каб кволя агоньчык Боскага святла і Боскай любові не гаснуў, а ўсё ярчэй разгарайся ў нашых сэрцах?

— Думаю, для гэтага неабходна жыць з Богам. Ён, Усявышні, усюды і заўсёды. Трэба маліцца, часцей наведваць храм, выконваць прадпісанні і правілы Святой царквы. Вынік не прымусяць сябе чакаць, паверце мне!

Наша экспедыцыя і скіравана на тое, каб уздымаць, ратаваць чалавечыя душы. Гэта не заўсёды ўдаецца. Але галоўнае тут, на маю думку, — не спыняцца на дасягнутым: дарогу адолее той, хто ідзе.

Гутарыла **Святлана ЯВАР.**

НА ЗДЫМКУ: пісьменніца Ніна ЗАГОРСКАЯ з цудатворнай іконай. Фота **Марыны БАХАРАВАЙ.**

ПЫТАННЕ — АДКАЗ

«Паважаная рэдакцыя!
Я рэгулярна і з цікавасцю чытаю вашу газету, у прыватнасці, хрысціянскую старонку «Жыццё і вера». Хацелася б убачыць інфармацыю пра які-небудзь беларускі манастыр, яго жыццё і дзейнасць. Ці можа знайсці прыстанішча і справу ў ім малады грамадзянін Рэспублікі Беларусь са статусам інваліда з дома-інтэрната для астараўлых і інвалідаў? Ці мае значэнне, што ён толькі напалову беларус?

З павагай

Н. ПРУШЫНСКАЯ,
Петразавадск.

АД РЭДАКЦЫІ. Па адказе мы звярнуліся да Андрэя ПЕТРАШКЕВІЧА, прэс-сакратара Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі.

— Памылкова было б разглядаць манастыр як інтэрнат для людзей, якія маюць бытавыя ці медыцынскія праблемы. Шлях у манастыр пачынаецца з веры ў Бога, з прыходскай царквы, з удзелу ў жыцці хрысціянскай абшчыны, з прыняцця Таінства Святой Царквы.

Чалавек, які вырашае прысвяціць сябе служэнню Богу за агароджай манастыра, радыкальна мяняе сваё жыццё. І гэта не проста адмаўленне ад свецкага жыцця, а паўсядзённая, часам вельмі цяжкая праца.

У Беларусі мужчынскіх манастыроў няма. Большасць з іх толькі пачынае адраджацца ці будавацца. І ў тых манастырах, дзе толькі пачынаецца жыццё, як правіла, нясуць сваё малітоўнае і працоўнае паслушэнства людзі, якія ўсвядомілі ўсе цяжкасці выбранага імі шляху.

Пытанні грамадзянства і звязаныя з гэтым праблемы вырашаюцца ў індывідуальным парадку ў адпаведнасці з устаноўленымі правіламі. Нацыянальная прыналежнасць значэння не мае.

Лекадзія **МІЛАШ,** Вільня.
Фота аўтара.

ПІЛІГРЫМКА

ЛЕГЕНДАРНЫ ДУБОК

Дайно збіралася з'ездзіць у Дубок — невялікую вёсачку на беразе Віліі ў Астравецкім раёне. Кожны год тут адбываецца фест, кожны год сюды збіраюцца пілігрымы да Найсвяцейшай Панны.

Дубок — Жодзішскай парафіі. Некалі на беразе Віліі існаваў касцёл, які ў 1883 годзе быў закрыты, а падчас першай сусветнай вайны разбураны.

Раней гэтае месца звалася курганамі, тут хавалі людзей (багаты чалавек — высокі курган, бедны — ледзь відаць). Узнікла думка пабудаваць капліцу. Сведкі кажуць, што гэтую думку падказала ксяндзу Рамуальду Дронічу, які ўзначальваў жодзішскую парафію, вельмі набожная панна, яна надта хацела, каб тут была святыня.

Выбралі прыгожае месца, і 26 мая 1929 года на святы Сёмуху каплічка была ўрачыста асвятчана Віленскім біскупам у прысутнасці шматлікіх гасцей і вяскоўных прыхаджан. У грамаце на адкрыццё капліцы сказана: «Пабудавана агульным намаганнем і стараннямі ксяндза Рамуальда Дроніча

пры дапамозе і вялікай ахвярнасці набожных парафіян, мясцовай інтэлігенцыі і настаўніцтва пад заклікам Маці Божай Несупынай Дапамогі...» Упрыгожыў капліцу і стаў яе каштоўнасцю абраз Маці Божай Несупынай Дапамогі, намалёваны ксяндзом Баляславам Грамзам. Алтар для капліцы ахвяраваў святар з Лаварышак, зван — з Кямелішак. Кожную нядзелю а сёмай гадзіне раніцы прыязджаў на кані ксёндз з Жодзішак і вёў набажэнствы. І сёння гэтая капліца радуе людское вока, стаіць у ата-

чэнні дубкоў, ліп, бяроз і сосен. Да гэтага часу захоўваецца памятка аб адкрыцці капліцы, стары алтар і фотаздымак ксяндза Рамуальда Дроніча.

У 1936 годзе пачалі будаваць прыпынкі Маці Божай, выбралі месца ў ціхай даліне і на працягу 2 кіламетраў устанавілі 7 крыжоў з абразамі, намалёванымі ксяндзом Баляславам Грамзам, трэцяя станцыя ўяўляе браму 7 метраў вышыняй і 6 — шырыняй. Асвятлілі яе ў верасні 1936 года, сабралася тады ў дажджлівы

дзень 6 000 пілігрымаў. Апошні прыпынак на беразе Віліі, ля крыніцы, над ёю, нахіліўшыся, стаіць Маці Божая ў белых шахах, з-пад ног яе б'е цудадзейная крыніца. За сотні верст прыязджаюць сюды людзі, апошнія метры яны пераадольваюць на каленях. Драўляная капліца ў Дубку не апошняя, у 1937 годзе непадалёк ад яе збудавалі з камянеў і цэглы. Ля яе дзвярэй умаравана дошка з надпісам: «Няхай той, хто мінае гэтую капліцу, прачытае «Радуйся, Марыя» за спакой душы Ігната Сідарэвіча».

У свой час І. Сідарэвіч эміграваў у ЗША, зарабіў там грошай і вырашыў набыць на радзіме ўчастак зямлі, даручыў гэтую справу сваім братам. Яны ўсё выканалі, але аформілі на сваё імя. Кажуць, што Ігнат ад такой весткі скончыў жыццё самагубствам, а браты, адчуваючы віну, вырашылі ахвяраваць грошы і ўчастак зямлі на будаўніцтва капліцы. Кіраваў работамі мастак Пётр Сергіевіч. Праводзіў набажэнствы ў Дубку і ксёндз Вінцэнт Гадлеўскі, змагар за беларушчыну. У яго ўпершыню спавядалася Стафанія Ляскоўская, жыхарка Дубка, нарадзілася ў 1914 годзе, была сведкай будаўніцтва капліцы і з ахвотай расказала нам пра гэта. Да 90-х гадоў капліца не зачынялася. А

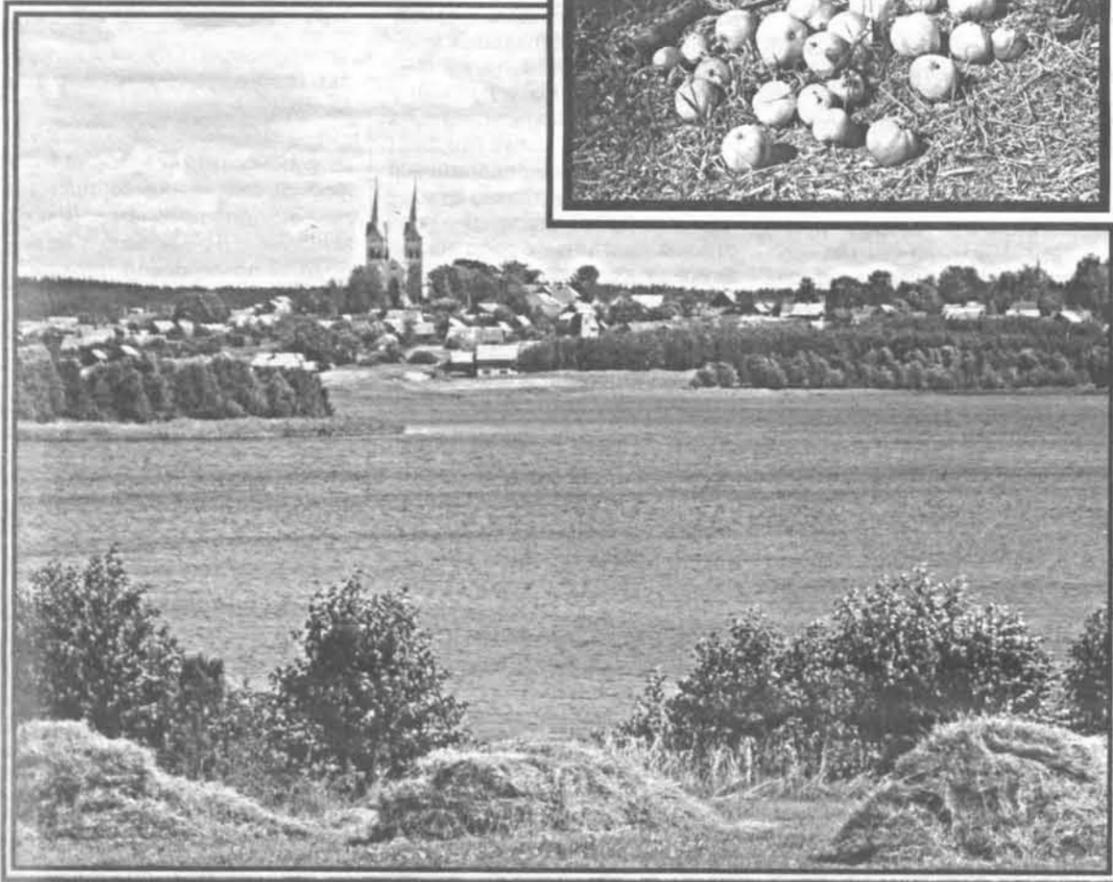
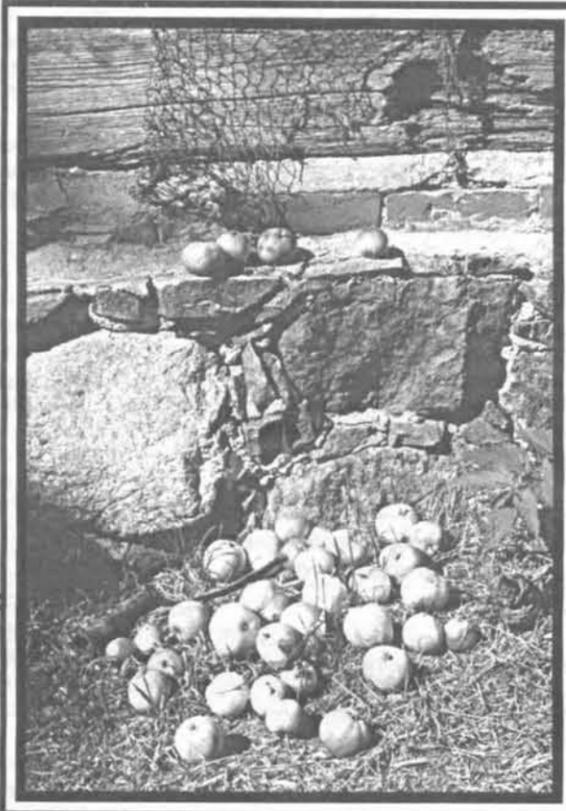
ў 90-х пачалася пагоня за скарбамі і рарытэтамі, пацярпела і капліца: выкрадзены абраз Маці Божай, намалёваны ў канцы 20-х гадоў, і іншыя каштоўнасці. Кажуць, некаторыя рабаўнікі пакараны, іншыя сваё атрымаюць. Сёння адбываюцца набажэнствы толькі ў час фесту.

НА ЗДЫМКАХ: драўляная капліца ў Дубку; трэцяя станцыя ўяўляе Брам, зробленую з цэглы і каменя.

рэха падзей

БЕЛАРУСЬ СТАЛА БЛІЖЭЙ

Пасольства Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова выказвае словы шчырай удзячнасці газеце "Голас Радзімы" за прадастаўленую для паказу ў Малдове выставу "Браслаўшчына" фотакарэспандэнта газеты Яўгена Казюлі.

У Кішыніёве фотавыстава "Браслаўшчына" была ўрачыста адкрыта ў рамках святкавання Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь у памяшканні Нацыянальнага музея гісторыі Рэспублікі Малдова. Умерапрыемстве прынялі ўдзел пасол Беларусі ў Малдове, кіраўніцтва Міністэрства культуры Рэспублікі Малдова, прадстаўнікі дыпламатычнага корпуса, творчых колаў Малдовы, члены беларускай дыяспары. Фотавыстава дэманстравалася таксама ў гарадах Бельцы, Камрат, Чадыр-Лунга, Ціраспаль.

Работы Яўгена Казюлі атрымалі вельмі высокую ацэнку наведвальнікаў выставы, якія ў ходзе выступленняў і абмену думкамі адзначалі прафесіяналізм аўтара, умненне дакладна адлюстраванне прыгажосці і загадкавасці прыроды паўночнага краю Беларусі, удалае спалучэнне фатаграфіі і лепшых узораў беларускага паэтычнага мастацтва, якое тлумачыць сэнс здымка.

Без сумнення, прадэманстраваныя фотаработы далі магчымасць шырокай малдаўскай аўдыторыі бліжэй пазнаёміцца з Беларуссю, а значыць, садзейнічалі замацаванню сяброўскіх адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Малдова.

Спадзяюся, што супрацоўніцтва ў гэтым накірунку паміж пасольствам і газетай "Голас Радзімы" прадоўжыцца і будзе садзейнічаць развіццю культурных сувязей паміж народамі Беларусі і Малдовы.

З павагай

В.САКОВІЧ,

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Малдова.

КІШЫНЁЎ

У Нацыянальным музеі гісторыі Малдовы фотавыставу "Браслаўшчына" наведалі 959 чалавек, з якіх 217 былі арганізаваны ў групы, 742 — у індывідуальным парадку.

КАМРАТ

Фотавыстава Яўгена Казюлі экспанавалася ў Камрацкім рэгіянальным гісторыка-краязнаўчым музеі Гагаузіі (Гагауз Еры).

З выставай пазнаёмілася больш як 300 чалавек — гэта

школьнікі і студэнты, гараджане, вяскойцы, госці з Расіі, Турцыі, Польшчы. Сябры беларускай абшчыны (40 чалавек) правялі тут урачыстасці з прычыны адкрыцця беларускай абшчыны горада Камрат — сталіцы Гагаузіі.

Выставу наведаў мэр муніцыпалітэта Камрат Канстанцін Тайшанжы.

В.МАРТЫНАЎ,

дырэктар Камрацкага рэгіянальнага гісторыка-краязнаўчага музея.

БЕЛґЫЦЫ

Выстава фотамастака Яўгена Казюлі, якая праходзіла ў галерэі мястэчка Бэльцы, карысталася заслужаным поспехам у гаспадароў і гасцей горада. Аднадушна адзначалася "цудоўная песня пра Беларусь", зразумелая сэрцу кожнага чалавека, яна робіць блізкай далёкую і прыгожую краіну Беларусь.

На працягу тыдня па выставе было праведзена 11 экскурсій. Усяго наведала выставу 350 чалавек. Выстава стала падзеяй у культурным жыцці муніцыпалітэта Бэльцы.

Л.КОЗЫРАВА,

дырэктар карціннай галерэі.

З вялікім натхненнем паглядзелі выставу фотаработ беларускага аўтара Я.Казюлі і як быццам дакрануліся да дарагіх сэрцу пейзажаў.

Шчыра дзякуем!
С.І.МАКАЛОВІЧЫ.

Пейзажы, у якіх жыве душа. Дзякуй! За цеплыню, прыгажосць, агульнасць разумення! Будзьце здаровы!

Прагледзелі выставу фота. Выдатная работа, сапраўды мастацкае фота, вялікі прафесіяналізм і майстэрства. Дзякуй майстру! Атрымалі вялікае задавальненне і зарад энергіі.

Ад групы мастакоў
КАЛЕСНІКАЎ.

кнігарня

ВІКТАР КАВАЛЕЎСКИ

пра

СУАЙЧЫННІКАЎ У АДЭЛАІДЗЕ

Ад рэдакцыі. Бываюць жа такія супадзенні. Толькі "Голас Радзімы" скончыў друкаваць гутарку Рэгіны Гамзювіч з Палікарпам Кавалеўскім, які наведаў у Аўстраліі свайго сына Віктара, як у рэдакцыю паступіў водгук Э. Дубянецкага на кнігу самога Віктара Кавалеўскага "Беларусы ў Адэлаідзе". Водгук быў замойлены дайнатам, але трапіў якраз у час — нібы працяг апублікаванай гутаркі.

Кніжка Віктара Кавалеўскага "Беларусы ў Адэлаідзе" выйшла пад крыфам Беларускай асацыяцыі ў Паўднёвай Аўстраліі. Яна прысвечана памяці вядомага эміграцыйнага пісьменніка і першага старшыні Беларускага аб'яднання ў Паўднёвай Аўстраліі Янкі Ролсана.

Аўтар выдання, Віктар Кавалеўскі, нарадзіўся ў 1956 годзе ў г.п. Радашковічы Мінскай вобласці. Яго бацька, Палікарп Кавалеўскі, працаваў шафёрам аўтобуса ў Мінску. Маці ж, Марыя Кавалеўская (Вольская), была хатняй гаспадыняй. У 1973 годзе В.Кавалеўскі скончыў сярэдняю школу № 72 г. Мінска. Пазней тры гады правучыўся ў Краснаярскім камандным ваенным вучылішчы. Гэта, па словах аўтара, быў цяжкі, напружаны, але ўсё ж добры час. Па заканчэнні вучылішча ён атрымаў спецыяльнасць радыётэхніка. У 1992 годзе пераехаў з сям'ёй у Аўстралію.

Значная частка кнігі прысвечана мэтам і задачам, асноўным дасягненням і цяжкасцям у дзейнасці Беларускага аб'яднання ў Паўднёвай Аўстраліі. Аўтар адзначае, што галоўнай яго задачай з'яўляецца "кароткі паказ чытачу тых людзей, якія трымалі Аб'яднаньня на сваіх плячах усё гэтыя гады". Арганізацыя павінна была садзейнічаць аб'яднанню беларусаў у Адэлаідзе. Іншымі важнымі задачамі аб'яднання з'яўляюцца захаванне беларускай культурнай спадчыны, мовы, а таксама дапамога новым эмігрантам-беларусам з уладкаваннем у Аўстраліі. Прычым гэтая дапамога можа быць, згодна са статутам арганізацыі, як духоўна-маральная, так і фінансавая.

Сярод асноўных дасягненняў Беларускага аб'яднання — арганізацыя радыёперадач, мастацкіх выстаў, правядзенне вечаў б-

ларускай культуры, збор сродкаў на падтрымку найбольш незабяспечаных людзей, дапамога дзецям, пацярпелым ад чарнобыльскай аварыі, пасадка дрэў, сумесны адпачынак. Коротка апісваюцца некалькі хваляў эміграцыі з Беларусі, а

таксама разглядаецца дзейнасць Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы святых Пятра і Паўла. Тут жа змешчаны яе статут.

В.Кавалеўскі адзначае і тое, чаму ён апынуўся ў Адэлаідзе: яго дзядзька Віктар пасля другой сусветнай вайны разам з жонкай перабраўся з Германіі ў Аўстралію на сталае месца жыхарства. Аўтар лічыць, што Аўстралія дала яму самае важнае, што патрэбна эмігрантам, — спакойнае жыццё.

У кнізе змешчаны таксама тэкст аповесці Янкі Ролсана "З глыбін мінулага", дзе апавядаецца пра жыццё і работу яе аўтара на працягу 30 гадоў — ад пачатку першай сусветнай да заканчэння другой сусветнай вайны. Тут жа прыведзены некалькі вершаў Я.Ролсана. У кнізе падаецца і невялікая гісторыка-аўтабіяграфічная аповесць "Грошы татарына" самога В.Кавалеўскага. Аўтар лічыць, што яго прозвішча паходзіць ад старажытнага занятку яго далёкіх продкаў — кавальства.

Матэрыялы ў кнізе надрукаваны на дзвюх мовах — беларускай і англійскай. Каб знайсці больш падрабязную інфармацыю па разгледжаных праблемах, аўтар раіць чытачам заходзіць на яго Інтэрнэт-старонку: www.picknowl.com.au/homepages/victor/default.htm. Праўда, за апошні час гэты адрас мог і змяніцца.

Эдуард ДУБЯНЕЦКІ,

кандыдат гістарычных навук, вядучы навуковы супрацоўнік Скарынаўскага цэнтра.

зваротная сувязь

ЛІТВА

ПАЭТЫЧНАЯ ІМПРЭЗА Ў ТЭЛЕЭФІРЫ

Таварыства беларускай культуры ў Літве адзначыла 100 гадоў з дня нараджэння Наталлі Арсенневай.

У прыгожа ўбранай зале ТБК былі выстаўлены партрэты Н.Арсенневай, шмат кветак.

Пра творчасць паэткі цікава гаварыла настаўніца Леакадзія Мілаш. Л.Старавойтаў праспяваў

тры песні на словы знакамітай паэткі. Свой верш, прысвечаны Арсенневай, прачытала Вера Хамінюк.

Уся імпрэза была паказана па Літоўскім тэлебачанні.

ТБК. Вільня

АЎСТРЫЙСКАЯ ПАРАЛЕЛЬ

У мастацкай галерэі "ONIK" адбыліся выстава "Belarus Visual Artists" і прэзентацыя альбома пад такой жа назвай. Альбом надрукавала аўстрыйскае выданне "ARSVIVENTE".

На выставе прадстаўлены карціны 21 беларускага мастака. Паралельна ў Аўстрыі праходзіць выстава з удзелам гэтых жа аўтараў (В.Альшэўскага, В.Ціханова, А.Барташэвіча, В.Кожуха, Г.Несцерава, А.Данэлія і іншых).

Намеснік міністра культуры Беларусі В.Гедройц выказаў

удзячнасць аўстрыйскаму выдавецтву за распаўсюджванне беларускай культуры ў Еўропе. Гэта дапамога ўзаемаразуменню і супрацоўніцтву ва ўсіх сферах сацыяльнага і культурнага жыцця.

Міціслаў ІГНАЦЕНКА.

АРЫЕНЦЫРЫ АНАТОЛЯ ТАСМІНСКАГА

Кожны раз, калі сустракаю цікавага чалавека, радуся. А калі чалавек да таго ж закрэне патаемныя струны майёй уласнай душы – радуся ўдвая і заўсёды імкнуса падзяліцца з іншымі гэтай сваёй радасцю. Вось і цяпер, пазнаёміўшыся з Анатолям Тасмінскім, спяшаюся расказаць пра яго вам, паважаныя чытачы.

Я доўга думала, як больш дакладна яго прадставіць: настаўнік, выкладчык, будаўнік, навуковец? А можа лепш: гісторык, матэматык, псіхолаг, філосаф? Перабраўшы шмат тэрмінаў і вызначэнняў, прыйшла да высновы, што лепш за ўсё да яго падыходзіць слова "эліта". Не, не тая так званая "эліта", што сёння "тусуецца" на тэлеэкранах і старонках глянцавых часопісаў, а эліта сапраўдная, інтэлектуальная — тыя людзі, якія маюць свой уласны свет і свае ўласныя адносіны да свету.

Дзіцячыя гады Анатоля Тасмінскага прыпалі на вайну. Ён нарадзіўся ў пасёлку Хойнікі Гомельскай вобласці ў 1939 годзе ў сям'і інжынера-дрэвапрацоўшчыка і выхавальніцы дзіцячага садзіка. Неўзабаве бацька пайшоў дарогамі вайны, стаў партызанам, а хлопчык з маці апынуўся ў разбураным Мінску, сваімі вачыма бачыў усе жахі вайны. "У Мінск я буду яшчэ не раз вяртацца. Амаль што год у час летніх школьных канікулаў буду ездзіць да цёткі Валі на вуліцу Астроўскага. Потым прыеду вучыцца ў тэхнікуме. Міне яшчэ гадоў васьмь, і тут, у Мінску, я знайду сваю "палавінку". Пазней амаль штогод буду прыязджаць у горад майго ваеннага дзяцінства".

Пасляваеннае дзяцінства Анатоля прайшло ў вёсцы Астрагляды Брагінскага раёна, дзе жылі бацькі матулі і шматлікія родзічы па прозвішчы Мятліцкія. Да ўсіх Мятліцкіх прыглядаўся хлапчук: дзедка Сцяпана, бабулі Алесі, цётка, дзядзька. Гэтак жа ён будзе прыглядацца і да ўсіх Тасмінскіх. Хто яны? Адкуль пайшоў іх род? Які вопыт назапасілі продкі? У стальні ўзросце ён адкажа на ўсе гэтыя пытанні, вывучыўшы гісторыю зямель, дзе жылі Тасмінскія, шматлікія архіўныя матэрыялы і даследванні навукоўцаў, успаміны дасведчаных людзей. І калі народзіцца версія, што, магчыма, далёкім продкам Тасмінскіх былі татары, то Анатолю Іосіфавічу скажа: "Калі і пацвердзіцца "іншароднае паходжанне", то гэта будзе толькі экзатычны момант у гісторыі роду. Я ў усё роўна застануся беларусам. Бо нельга так проста ігнараваць пакаленні беларусак-матуль, якія ўскормлівалі "тасмінчат" сваім малаком, спявалі ім беларускія народныя песні, расказвалі беларускія народныя казкі. А лёс беларускага народа, які стаў і лёсам Тасмінскіх?! Не, у нас, тасмінскіх, менталітэт — беларускі".

...Пасля Астраглядаў (дарэчы, гэтай вёскай цяпер няма, яе сцёр з твару беларускай зямлі Чарнобыль: экскаватарамі выкапалі канавы і саштурхнулі туды ўсе вясковыя хаты) былі Баранавічы, куды перавялі на работу бацьку. Школа, кнігі, сябры, футбол. І назіранне за настаўнікамі. "І мне захацелася стаць настаўнікам. Але такім, каб мае вучні вучыліся толькі на пяцічку!" Такім, як настаўнік матэматыкі Міхаіл Кавалевіч. Калі Анатолю Тасмінскаму стане настаўнікам матэматыкі, яго

методыка і манеры паводзін будучы напамінаць методыку і манеры Кавалевіча. Увогуле, праца школьных настаўнікаў абудзіць у юнака любоў да ведаў на ўсё астатняе жыццё.

Жыццё прадоўжыцца ў Мінскім лесатэхнічным тэхнікуме на вуліцы Чырвонай. Будучы тэхнік-будаўнік авалодваў не толькі прафесійнымі навыкамі. Ён захапіўся беларускай літаратурай, тройчы сустракаўся з аўтарам сваёй любімай паэмы "Новая зямля" Якубам Коласам і трапіў нават на яго пахаванне. Штудзіраваў тэорыю адноснасці Альберта Эйнштэйна і філасофскія артыкулы Дзмітрыя Пісарава, хадзіў у БДУ на лекцыі папулярных прафесараў. Займаўся спортам — класічнай барацьбой, стаў кандыдатам у майстры спорту.

Удумайцеся ў працытанае: 16 гадоў — і столькі захапленняў! "Маімі кумірамі, героямі таго часу былі мае настаўнікі, — успамінае Анатолю Іосіфавічу. — Я быў сведкам іх працы, і мне хацелася браць з іх прыклад. А праз гэтак перайманне я імкнўся, сам яшчэ таго не разумеючы, намацаць шляхі свайго далейшага інтэлектуальнага і духоўнага развіцця".

Неўзабаве магчымаць для таго развіцця яму адкрыецца — пасля кароткай работы і службы ў пагранвойску Анатолю Тасмінскаму паедзе ў Ленінград і пры конкурсе 11 чалавек на месца паступіць у Вышэйшае ваеннае інжынерна-тэхнічнае вучылішча на інжынерна-будаўнічы факультэт. І вызначыць праграму свайго навучання так: "Атрымаць добрую ўсебаковую вузаўскую падрыхтоўку, узмацніўшы яе дзвюма замежнымі мовамі, як мінімум, выпрацаваць свой светапогляд".

Неўзабаве вучылішча перавялі ў ранг ваеннай акадэміі, а курсантаў — у ранг слухачоў. З'явілася больш магчымасці і для прафесійнай падрыхтоўкі, і самаўдасканалення. Тым больш, што на дварэ шугалі шасцідзесятыя гады — час "хрушчоўскай адлігі". Паляцеў у космас першы чалавек Зямлі Юрый Гагарын. Прыехаў у СССР малады Фідэль Кастра, а яго папелічкі Чэ Гевара завітаў і да слухачоў акадэміі. Заявіў пра сябе Аляксандр Салжаніцын, ва ўсіх на слыху была творчасць паэтаў — "шасцідзесятнікаў". У гэтым вірлівым коле з'яў і падзей гартаваўся характар слухача ваеннай акадэміі. Ён наведваўся ў ленынградскі Дом пісьменніка, да букіністаў, у шматлікія тэатры і канцэртныя залы, Царскасельскі ліцэй, Петрапаўлаўскую крэпасць і іншыя славутыя мясціны. Ён "трыз" усе акадэмічныя навукі і дзве мовы — англійскую і французскую, а выкладчык французскай А.Энгельке стаў яго кумірам, носьбітам духоўнага пачатку, які нараджаў у душы юнака пачуццё глыбокай пашаны. "Мае захапленні філасофіяй, замежнымі мовамі, кнігамі і Ленінградом не пакідалі мне часу для пустых забаў... Вядома, што выхаванне толькі тады

можна лічыць канчатковым, калі чалавек набывае энергію і волю далей удасканалваць самога сябе. У мяне такі энергія і воля да далейшай працы над сабой з таго часу стануць неад'емнай якасцю", — разважае А.Тасмінскі. Работа над сабою, імкненне да самаўдасканалення — вось вечны рухавік нашага земляка. Яго накіравалі службы ў ваенна-будаўнічую арганізацыю, якая ўзводзіла аб'екты для патрэб Семіпалацінскага ядзернага палігона, што на поўначы Казахстана. Ён з ваеннымі будаўнікамі пракладаў дарогі, узводзіў склады, гаражы, жылыя дамы, паліклініку. Рамантаваў аб'екты пасля падземных ядзерных выбухаў. Тады ўпершыню ўбачыў атамныя бомбы. У рэдкія вольныя часны чытаў кнігі, даваў урокі англійскай мовы афіцэрам, якія рыхталіся да паступлення ў ваенныя акадэміі, выступаў з лекцыямі. Гэтыя якасці Тасмінскага заўважылі кампетэнтныя людзі і прапанавалі перавесці яго з пасады начальніка будаўнічага ўчастка на выкладчыцкую працу.

Вось тут, на выкладчыцкай рабоце — спачатку на курсах афіцэрскага саставу ў прывольжскім гарадку Кетаве, потым у Камышынскім вышэйшым ваенным будаўнічым камандным вучылішчы і, нарэшце, у Горкаўскім (цяпер Ніжні Ноўгарад) вышэйшым ваенным будаўнічым камандным вучылішчы — і праявіўся яго талент выкладчыка, даследчыка, эксперыментатара, выхавальніка. Яшчэ ў Кетаве Тасмінскі напісаў вучэбны дапаможнік па эканоміцы ваенна-будаўнічай вытворчасці, па якім вучыліся многія афіцэры на іншых курсах.

Вучачы іншых, вучыўся сам! А.Тасмінскі ўпадаваў тэорыю доктара псіхалагічных навук, прафесара Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта П.Гальперына аб пэдагагічным фарміраванні разумовых дзеянняў, кіраваўся ёю і дапаўняў яе. А потым пазнаёміўся і з самім прафесарам, які ўхваліў навуковую працу Анатоля Іосіфавіча і прапанаваў сябе ў якасці кіраўніка яго дысертацыі.

Палкоўнік Тасмінскі быў актыўным удзельнікам філасофскага клуба пры адным з горкаўскіх інстытутаў, захапляўся псіхатэрапіяй, сустракаўся з многімі знакамітымі людзьмі горада Горкага, у тым ліку і з акадэмікам Сахаравым, які быў там у ссыльцы.

Час мінаў. І надыйшоў жнівень 1990 года, калі яго звольнілі з арміі па ўзросту. Жонка Надзея Ільінічна, выпускніца БДУ, тады прапанаваў адной з горкаўскіх школ, сын Міхаіл і дачка Валерыя вучыліся ў Маскве, у МДУ. Пасля 31 года службы ў арміі трэба было прымаць новае рашэнне аб сваёй будучыні.

Ехаць наважыцца ў Мінск, а пакуль вырашыцца кватэрнае пы-

танне — працаваць у школе. Так у 41-й гарадской школе з'явіўся новы настаўнік матэматыкі і класны кіраўнік Анатолю Тасмінскаму. Ізноў быў пошук, вывучэнне метадаў лепшых педагогаў і ўласныя педагогічныя распрацоўкі. Успомніўся вопыт і былых настаўнікаў — школьнага матэматыка Кавалевіча, выкладчыка тэарэтычнай механікі ў тэхнікуме Баркуна і выкладчыка французскай мовы ў ваенным вучылішчы Энгельке... Праз некаторы час Тасмінскага праз Інтэрнэт адшукаюць выкладчыкі Санкт-Пецярбургскага педагогічнага ўніверсітэта і прапануюць быць у іх кансультавантам па ўзаемаадносінах бацькоў і дзяцей.

На пастаяннае жыццё ў Мінск Тасмінскія не прыехалі: пачалася гарбачоўская перабудова і ўсё, што потым адбылося. Аселі ў Маскве, дзе сын і дачка пачалі сваю справу. І тут А.Тасмінскі не разгубіўся: асвоіў камп'ютэр, асваіў веды англійскай мовы на курсах, бабываў у многіх заходніх краінах. Як ён казаў сам, «удалосся ўскочыць на падножку вагона часу, які імкнецца наперад».

І напісаў кнігу, праз якую я і пазнаёмілася з ім. "Кожны чалавек павінен напісаць сваю кнігу! — сцвярджае Тасмінскі. — Кнігу, у якой ён дзякуе сваім настаўнікам і дзеліцца сваім вопытам з нашчадкамі. Толькі для гэтага яму трэба загадаць патурбавацца аб якасці самога жыцця — старонак будучай кнігі".

Назваецца кніга "Настаўнікі. Арыенцыры. Дзеянні. Вопыт звяртання да мінулага дзеля будучыні". Выдадзена яна сёлета РВП "Баранавіцкая ўзбуйненая друкарня". На жаль, вельмі малым накладам. Адзін экзэмпляр аўтар прыслаў у рэдакцыю "Толасу Радзімы".

Кнігу я прачытала на адным дыханні. Падумалася: колькі іх, нашых беларусаў, рассяяна па свеце і колькі ж добрых спраў яны робяць там, дзе жывуць! У адпаведнасці з данымі першай часткі энцыклапедычнага даведніка "Хто ёсць хто сярод беларусаў свету. Беларусы і ўраджэнцы Беларусі ў памежных краінах" (Мінск, 2000), толькі ў Расіі на 1989 год нашых землякоў было больш за 1 мільён 200 тысяч. Анатолю Тасмінскаму і яго сям'і — залатая элітарная кропелька ў гэтым людскім моры лёсаў, многія з якіх сваім годным служэннем зямлі, на якой жывуць, і сваім гордым адчуваннем беларускасці робяць гонар нашай краіне — незалежнай Рэспубліцы Беларусь.

НА ЗДЫМКУ: чатыры пакаленні ТАСМІНСКІХ: (злева направа) Іван Міхайлавіч, Міхаіл Анатолевіч, Анатолю Іосіфавіч і Іосіф Ігнатавіч (2002).

Марыя КАРПЕНКА.

ВШ З'ЕЗД ТАВАРЫСТВА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

У Мінску прайшоў чарговы VIII з'езд ТБМ, на які прыбыло 146 дэлегатаў ад 42 рэгіянальных арганізацый.

Усяго сябрамі таварыства з'яўляюцца каля 7 тысяч грамадзян Беларусі і каля 300 — замежных. Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы" існуе з 1989 года і абараняе лінгвістычныя правы беларусаў на права карыстання нацыянальнай мовай — адной з асноўных і найважнейшых прыкмет этнасу. З'езд прайшоў па-дзелавому, без энку, аптымістычна.

Быў заслуханы і абмеркаваны справаздачны даклад старшыні ТБМ Алега Трусава, садаклады яго намеснікаў Людмілы Дзіцэвіч ("Культурна-асветніцкая дзейнасць ТБМ"), Алёны Анісім ("Дзейнасць мінскай гарадской газеты "Новы час"), Сяргея Кручкова ("Беларуская мова ў інфармацыйнай прасторы"), даклады старшынь Рэвізійнай і Манітарнага камісіяў, а таксама галоўнага рэдактара газеты "Наша слова" Станіслава Судніка. Сярод ганаровых гасцей быў пісьменнік Янка Брыль, прадстаўнікі амбасадаў Польшчы, Чэхіі, Славакіі, Нямеччыны і іншых. У складзе дэлегатаў з'езда з'явіліся Рады — славутыя пісьменнікі Беларусі Ніл Гілевіч, Генадзь Бураўкін, Вольга Іпатава, Уладзімір Арлоў, Васіль Зуёнак, лінгвісты Генадзь Цыхун, Сяргей Запрудскі, гісторык, журналіст, педагог, чый прафесійны абавязак — садзейнічаць захаванню і належнаму развіццю беларускай мовы, прапагандаваць яе і дапамагаць грамадзянам Беларусі адстойваць свае канстытуцыйнае права на карыстанне роднай мовай.

З'ездам была падтрымана прапанова Людмілы Дзіцэвіч — ствараць беларускую нацыянальную прастору без ляманту: "Мова гіне!" Лейтматывам яе выступлення стала сцвярджанне: наша мова не гіне, а трансфармуецца, становіцца мовай інтэлігенцыі. Наш шлях зараз — гэта шлях актыўнага карыстання мовай. Акцыі, ініцыяваныя ТБМ "Таварым па-беларуску", "Спяваем па-беларуску", "Як мы пазнаёміліся" і іншыя, далі пэўныя вынікі. Мае поспех і значок "Размаўляй са мной па-беларуску". Конкурсы, выязныя прэзентацыі газет ТБМ, лекцыі па гісторыі Беларусі і семінары, курсы беларускай мовы, выпуск плакатаў, беларускіх спеўнікаў, каляндарыкаў да юбілейных дат выдатных дзеячаў навукі і культуры будучы мясцінай.

На аснове даных апошніх сацыялагічных даследаванняў дэлегаты зрабілі высновы, што актыўна карыстаюцца беларускай мовай у розных формах больш паловы грамадзян Беларусі, удзельнікі з'езда выказвалі меркаванне, што лёс беларускай мовы зараз залежыць ад інтэлігенцыі, якая павіна падтрымаць іншыя актыўныя носьбітаў роднай мовы. Выкладчык БАТУ Юльян Біза прапанаваў для гэтага "ісці ў народ", а рэжысёр тэатра "Вольная сцена" Валеры Мазынскі акрэсліў задачу больш канкрэтна: у першую чаргу пастаянна бываць у беларускіх дзіцячых садах і школах. Старшыня Таварыства беларускай школы Алесь Лозка прааналізаваў стан навучання на роднай мове. Менш за ўсё беларускіх школ у Магілёўскай вобласці, больш — у Мінскай, у Клецкім і Капыльскім раёнах, тут усе школы цалкам беларускія.

Сваё прывітанне з'езду з Франкфурта-на-Майне даслаў Барыс Кіт, якое агучыла Лідзія Савік. Хоць ніхто з дзяспары не прыехаў, яркім сімвалам аднавання ўсіх беларусаў, каму дарага родная мова, прагучаў гімн "Магутны Божа", праспяваны ўдзельнікамі на заканчэнне з'езда.

Рэгіна ГАМЗОВІЧ.

вандроўка

ІСПАНСКИ ФЕЕРВЕРК

Яшчэ нядаўна Іспанія здавалася такой далёкай і недасягальнай. Школьная мара — радзіма Дон-Кіхота, краіна адважных тарэадораў і гарачага сонца... І нечакана сёлета мара ажыццявілася. Міжземнае мора. Невялікі турыстычны маладзёжны гарадок Ларэт дэ Мар, што размясціўся на крутым скалістым беразе Коста Брава, здаваўся феерверкам, дзе жыццё не спынялася нават ноччу.

Прыгожая пальмавая алея ўздоўж пляжа, вузкія вулачкі, выдатныя дарогі і шмат музыкі. А яшчэ добры звычай гандляроў вітацца з усімі, хто праходзіць міма.

У іспанскім горадзе Фігейрас мы наведалі музей Сальвадора Далі. А падчас экскурсіі па Барселоне трапілі на свята Сан Хуана. Гэта свята агню, падобнае на наша Ку-

палле. Святкаванне пачынаецца ўвечары і працягваецца ўсю ноч. Мы былі на плошчы Іспаніі перад вялікім Кангрэс-палацам з чароўнымі спяваючымі фантамамі. Галоўны манументальны фантам да 50-ці разоў мяняе сваю форму і падсветку пад класічную і сучасную музыку. А пражэктар з палаца асвятляе ўсю начную Барселону. Атрымліваецца своеасаблівы спектакль.

Усё падарожжа апісаць немагчыма. Яно падобнае на чароўную незабыўную казку пра чужыя гасцінныя землі. Але ўсё ж самая цёплая краіна тая, дзе цябе чакаюць.

Ірына ВАЛЫНЧЫК.

інтэрнэт-форум

СУБ'ЕКТЫВНЫ

За час вакацый, што не выходзіла наша Інтэрнэт-рубрыка, адбыўся шэраг дзей: экспазіцыі, форум, канферэнцыі, а таксама выставы, прэзентацыі новых сайтаў (асабістых і не толькі). Але пра ўсё па парадку.

У Палацы моладзі горада Брэста адбыўся першы Інтэрнэт-форум, галоўнай мэтай якога стаў паказ навінак камп'ютэрнай тэхнікі і лічбавых тэхналогій. Ну а калі ўлічваць, што генеральны спонсар гэтай выставы карпацыя Intel, то робіцца зразумелым, камп'ютэры з якімі працэсарамі сталі фаварытамі форуму.

Адбыліся спецыяльныя кансультацыі, якія пазнаёмілі наведвальнікаў Інтэрнэт-форуму з магчымасцямі сучасных камп'ютэраў на базе працэсара Intel Pentium, паказаўшы магчымасці і спосабы скарыстання асабістага "сябра" для навучання, работы, творчасці і адпачынку, да чаго дадалі яшчэ і бясплатныя праграмы па карыстанні прадукцыяй і ўвогуле тэхналогіямі Intel.

Дарэчы, для лепшай паловы чалавецтва выстава падрыхтавала яшчэ адзін падарунак — за некалькі хвілін можна сабе стварыць новы імідж, а таксама атрымаць параду віртуальнага візажыста па асабістым стылі.

Што датычыцца стэндаў арганізатараў форуму брэсцкага камп'ютэрнага салона "Поспех" і кампаніі ASBIS, то яны прадстаўлялі ноўтбукі на базе тэхналогіі Intel Centrino і кішэнныя камп'ютэры на базе Intel Xscale. Зразумела, што тут не было такой яркай выставы, як на Intel-скіх плошчах, але ж дзеля азнаямлення зусім нядрэнна.

Брэсцкі Інтэрнэт-форум не абышоўся без мабільных тэхналогій Intel (я маю на ўвазе "прымочки" для тэлефонаў),

якія я ўжо не буду характарызаваць — не мая тэрыторыя.

Так што па агульным уражанні аб форуме можна сказаць, што першы блін не выйшаў камяком.

Яшчэ адна добрая вестка ад стваральнікаў самага знакамітага беларускага партала tut.by — у каталогу Інтэрнэт-рэсурсаў (<http://catalog.tut.by>) зарэгістравана амаль уся база беларускіх рэсурсаў разам з апісаннямі і дапаўненнямі (акрамя таго, разбітых па катэгорыях).

Навіна не надта якая, але ж, мабыць, карыстальнікам Інтэрнэта (вынікова і вэб-сайтаў) павінна быць прыемнай: такая ўвага з боку стваральнікаў галоўнага беларускага партала — як-ніяк добрая пошукавая сістэма, а таксама правярэння звесткі па "партальных" сайтах могуць, можа, і не дапамагчы справе, але, зразумела, не сапаваць яе. Тым больш, што адбылося яшчэ і адкрыццё новага сайта "Цэнтра электроннага бізнесу tut.by" — www.tut.com. На ім акрамя такіх асноўных паслуг, як працоўка сайтаў, Інтэрнэт-рэклама, электронная пошта і хостынг (фінансаванне для развіцця асабістай справы), размешчаны і спісы кансалтынгавых (кансультацыйных) паслуг для прадпрыемства па паляпшэнні сродкаў і памяншэнні кошту карыстання Інтэрнэтам, паслугі па правядзенні экспертызы сайтаў прадпрыемстваў, а таксама па апрацоўцы аналітычных артыкулаў па тэматыцы электроннага бізнесу.

Ізноў-такі навіна неабходна прадпрымальнікам і супра-

АГЛЯД

цоўнікам прадпрыемстваў, некалькіх звязаных з камп'ютэрна-візуальным бізнесам. Трэба адзначыць, што tut.by ствараюць людзі, якія робяць і жыццё карыстальнікаў Інтэрнэта, і асабістыя працоўкі больш цікавымі і адметнымі, а гэта лепш, чым спачываць на лаўрах вядомага беларускага партала. Так трымаць!

Ну і, як належыць, невялікая нізка, можа, не столькі незвычайных, колькі неабходных для Інтэрнэт-карыстальнікаў навін.

Споўніўся год гродзенскай студыі вэб-распрацовак **Bel Design**. Да свайго першага дня нараджэння студыя абнавіла дызайн свайго сайта (www.beldesign.by). На жаль, толькі гэтым і адзначылася гэтае свята.

Яшчэ адзін Інтэрнэт-правайдэр "Дзелавая сетка" праводзіў з 18 жніўня па 30 верасня акцыю "шчаслівая фішка месяца", па правілах якой абаненты, якія набылі 15 гадзін карыстання Інтэрнэтам, атрымаюць такую ж колькасць без усякай аплаты (ужо не ведаю, ці каштуюць тыя 15 гадзін не так, як усе 30).

Вэб-студыя "Атлас" сумесна з кампаніяй "Містэр Кейс" запусцілі сайт экстрэмальных падарожжаў на Паўднёвы і Паўночны полюсы (www.mistercase.ru). Нічога, што сайт не беларускі, хоць пасмяяліся. А цікава, чым гэтыя падарожжы "экстрэмальныя"? Мабыць, пехатой.

Ну, я спадзяюся, што для першай нашай сустрэчы пасля доўгіх вакацый навін хопіць. Хутка пагутарым пра камп'ютэрнае жыццё гэтай восені.

Ксенія ЛАЗАРЧЫК.

жыццёвыя сюжэты

ШЛЯХІ СЫШЛІСЯ У БРЭСЦЕ

Грамадзянінам свету называе сябе 68-гадовы падарожнік — жыхар Рыма (Італія) Януш Рывер

31 снежня 1999 года, не маючы ні грошай, ні карт, ён прыняў рашэнне праехаць увесь свет на веласіпедзе. Праграма разлічана на 8 гадоў. Пачалася яна на Канарскіх астравах, а закончыцца ў дзень адкрыцця летняй Алімпіяды ў Пекіне ў 2008 годзе. Падарожнік ужо даехаў да Шпіцбергена, перасёк Мексіку, Кубу і іншыя краіны. Яго маршрут мае прамых дарог. Кожныя пяць месяцаў Януш Рывер вяртаецца на Балтыйскае ўзбярэжжа Польшчы, дзе адпачывае і праводзіць тэхнічны агляд веласіпэда. Ён павінен праехаць 100 тысяч кіламетраў і наведаць больш як 100 краін.

Асобае захапленне ў Януша

Рывера выклікала Беларусь, яе Палессе. За 40 дзён веласіпедыст праехаў 1 500 кіламетраў, начуючы ў вёсках і невялікіх гарадах. Наведаў мемарыяльны комплекс "Брэсцкая крэпасць-герой", дзе і начаваў пад адкрытым небам ля руін. Затым накіраваўся ў Нацыянальны парк "Белаўежская пушча" і калгас "Савецкая Беларусь" Камянецкага раёна, дзе старшыня — двойчы Герой Сацыялістычнай працы Уладзімір Бядуля.

НА ЗДЫМКУ: Януш РЫВЕР сустраўся з маладажонамі Сяргеям і Наталляй ЗУБРЫЦКІМІ ў мемарыяльным комплексе "Брэсцкая крэпасць-герой".

Фота Гамана КАБЯКА, БелТА.

конкурс

"Я БЕЛАРУС І ТЫМ ГАНАРУСЯ!"

РЭСПУБЛІКАНСКІ ДЗІЦЯЧЫ

ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКІ КОНКУРС

Міжнароднае грамадскае аб'яднанне "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" абвешчае Чацвёрты рэспубліканскі дзіцячы конкурс сярод школьнікаў 12-14 год. Конкурс будзе адбывацца па дзвюх намінацыях: мастацкія працы (малюнкi) і літаратурныя творы.

Тэматыка твораў:
• што значыць для мяне быць беларусам;
• асабістае ўяўленне і

ўспрыманне роднай культуры;

• вытокі любові да Радзімы. Усе працы павінны мець прозвішча і імя ўладальніка, узрост, зваротны адрас, па магчымасці, кантактныя тэлефоны.

Прымаюцца малюнкi (вертыкальныя ці гарызонтальныя памерам А3 (420x295) і А2 (420x590), а таксама літаратурныя творы (верш, паэма, апавяданне, сачыненне і інш.).

Працы на конкурс прымаюцца да 15 лістапада.

Адрас для дасылкі:

МГА "ЗБС "Бацькаўшчына",
вул. Рэвалюцыйная, 15,
Мінск, 220030.

Пераможцы конкурсу атрымаюць каштоўныя падарункі. Кантактны тэлефон у Мінску: (017) 289-31-94.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІК:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82, (тэл./факс).
Галоўны рэдактар: 8029-6-88-17-82.
E-mail: golas_radzimi@tut.by

ЧЫТАЙЦЕ «Голас Радзімы»
У ІНТЭРНЭЦЕ:
<http://www.Golas-radzimi.boom.ru>

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голас Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж 2 148 экз. Заказ 1521. Падпісана да друку 21. 10. 2003 г. у 12.00.

Газета набрана і зварстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка» (220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).